

บทที่ 2

เพศสัมพันธ์ในสายเลือด: ข้อกำหนดของสังคม

ข้อกำหนดของสังคมในประเด็นของข้อห้ามการมีเพศสัมพันธ์ในสายเลือด ได้รับการอธิบายเพื่อตอบข้อสงสัยในประเด็นของพัฒนาการและ/หรือการเกิดขึ้นของข้อห้ามทางเพศดังกล่าวผ่านชุดความรู้ทางวิชาการมาอย่างต่อเนื่อง มากมาย และยาวนาน แต่ก็หาได้ทำให้ความสงสัยในประเด็นดังกล่าวได้รับการคลี่คลายจนทราบถึงคำตอบที่ชัดเจนได้ กระทั่งปัจจุบันก็ยังไม่สามารถหาข้อสรุปที่ปราศจากข้อโต้แย้งได้ แม้ว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อการค้นหาคำตอบในประเด็นการเกิดขึ้นของข้อห้ามการมีเพศสัมพันธ์ในสายเลือด แต่เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดกระแสหลักที่เกี่ยวข้องอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจในวาทกรรมข้อห้ามการมีเพศสัมพันธ์ในสายเลือด และตรรกะแห่งการต่อต้านชัดเจนที่จะกล่าวในบทต่อไป ทำให้ข้อกำหนดทางสังคมในประเด็นข้อห้ามการมีเพศสัมพันธ์ในสายเลือดไม่สามารถที่จะละเลยหรือข้ามผ่านไปได้ แต่จะเป็นการกล่าวเพียงเฉพาะในประเด็นหลัก ๆ เพราะเรื่องนี้มิใช่เป้าประสงค์ของการศึกษาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

กรอบคร่าว : จาก “สิ่งที่ห้าม” สู่ “ข้อต้องห้าม”

กรอบคร่าวเป็นหน่วยย่อยทางสังคมที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่มนุษย์มีการเรียนรู้ในการจัดระเบียบความสัมพันธ์ทางสังคมแล้ว สังคมมนุษย์จึงมีกรอบคร่าวเป็นหน่วยพื้นฐานซึ่งทำหน้าที่หลักในการผลิต เลี้ยงดู และกล่อมเกลามาชิกใหม่ให้ได้เรียนรู้ถึงระเบียบ สิทธิและหน้าที่ตามที่ตั้งคมนั้นกำหนด กรอบคร่าวจึงเป็นเสมือนตัวเชื่อมระหว่างปัจเจกชนสู่โครงสร้างทางสังคมในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับเครือญาติ หมู่บ้าน เผ่าชน จนถึงระดับรัฐ (ระวีวรรณ ชุ่มพฤษ, 2530: 53) จากความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันนี้เอง ทำให้การเข้าใจถึงลักษณะของสังคมในแต่ละสังคมสามารถกระทำผ่านการพิจารณาถึงลักษณะรูปแบบของความสัมพันธ์ในกรอบคร่าวซึ่งเป็นหน่วยทางสังคมที่เล็กที่สุดของสังคม

ปัญหาในเรื่องความเป็นมาและวิวัฒนาการของครอบครัวมนุษย์ได้รับความสนใจมาเป็นเวลายาวนาน ซึ่งคำตอบที่ใช้อธิบายในประเด็นข้อสงสัยก็มีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในรูปของคำสอนของศาสนา นิยายปรัมปรา และเทพปกรณัม อย่างไรก็ตาม คำอธิบายของบัคโคเฟน (J. J. Bachofen ค.ศ. 1851-1887) นักนิติศาสตร์และประวัติศาสตร์ ชาวสวิส หนึ่งในกรอบการอธิบายที่ทรงอิทธิพลในช่วงศตวรรษที่ 18 ด้วยวิธีการเชิงเหตุผลและแอบอิงวิธีการนำเสนอแบบตรรกะ ซึ่งแม้จะมีบางส่วนที่ไม่ได้สร้างความกระจ่างให้แก่ผู้ศึกษา กอปรกับข้ออ่อนด้อยของข้อเสนอที่ได้มาจากการคาดคะเนร่วมกับจินตนาการมากกว่าการสืบค้นข้อมูลในรูปแบบวิธีการเชิงประจักษ์ (empirical method) แต่ถึงกระนั้นข้อเสนอของเขาก็ส่งผลต่อวิถีคิดของนักคิดหลายคนในยุคสมัยต่อมา

วิวัฒนาการของครอบครัวตามแนวคิดของบัคโคเฟนถูกนำเสนอผ่านงานเขียนที่ว่าด้วยสิทธิทางมารดา (mother-right) โดยมีข้อเสนอ (propositions) 4 ข้อ คือ (กุหลาบ สายประดิษฐ์, 2524: 25 - 26)

1. มนุษย์ในสมัยเริ่มแรกมีความเป็นอยู่อย่างอิสระ ไม่มีกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับทางสังคมมากนัก ความสัมพันธ์ทางเพศของชายและหญิงเป็นแบบการสมสู่อย่างสำสอน (sexual promiscuity) จึงอาจกล่าวได้ว่าทุกคนเป็นสามีหรือภรรยาของทุกคนในสังคม
2. แม้ในเวลาต่อมามนุษย์จะมีวิวัฒนาการสู่ระบบครอบครัว แต่เพราะการสมสู่แบบสำสอนเป็นเหตุให้ไม่สามารถทราบได้ว่าใครเป็นพ่อของเด็กที่เกิดมา จะทราบก็เพียงว่า ใครเป็นแม่ผู้ให้กำเนิดเท่านั้น ฉะนั้นการสืบเชื้อสายของเด็กจึงนับได้แต่ทางสายของมารดา ทำให้เกิดหลัก "สิทธิทางมารดา" (mother-right) ขึ้นในสังคมยุคนั้น
3. เพราะการสืบเชื้อสายกระทำได้เฉพาะทางมารดา มารดาจึงถือเป็นบรรพชนของเด็กที่เกิดมาและได้รับการเคารพยกย่องอย่างสูง สตรีจึงเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการปกครอง
4. แต่ในระยะต่อมา เมื่อการสมรสของมนุษย์มีวิวัฒนาการสู่ระบบผัวเดียวเมียเดียว (monogamy) ทำให้อำนาจที่เคยเป็นของสตรีถูกลดทอน สตรีต้องตกเป็นภรรยาของชายผู้เป็นสามีแต่เพียงผู้เดียว และการสืบเชื้อสายก็เปลี่ยนมาเป็นทางบิดาแทน

ในปี ค.ศ. 186 แมคเลนแนน (John F. McLennan ค.ศ. 1826 - 1881) ได้นำเสนอความคิดเกี่ยวกับวิวัฒนาการของครอบครัวในลักษณะคล้ายกันว่า มนุษย์มีการรวมตัวกันเป็นสังคมเพื่อประสานประโยชน์ต่อสู้กับอุปสรรคที่ในการดำรงชีวิต โดยในช่วงแรกจะรวมตัวเป็นครอบครัวขนาดเล็ก ด้วยความมีอิสระทางเพศ ทำให้ฝ่ายหญิงซึ่งเป็นแม่เท่านั้นที่สามารถรู้ได้ว่าใครเป็นลูกของตน สังคมของกลุ่มคนเร่ร่อนแบบดั้งเดิมจึงเป็นสังคมที่หญิงเป็นใหญ่ แต่ด้วยข้อจำกัดทางร่างกายของผู้หญิง ประกอบกับภาระหน้าที่โดยธรรมชาติที่ต้องตั้งครรถ์เป็นระยะเวลาที่ยาวนาน และแม่ให้กำเนิดบุตรแล้ว ยังคงต้องรับภาระของการเป็นผู้ให้น้ำนมแก่บุตร ภาระทั้งหมดจึงเบียดบังเวลาและพลังงานสตรีผู้เป็นแม่ไปอย่างมาก ทำให้ผู้ชายซึ่งโดยส่วนใหญ่มีหน้าที่ในการล่าสัตว์หาอาหารและปกป้องครอบครัวกลายเป็นฝ่ายที่มีความสำคัญและก้าวเข้ามามีส่วนแบ่งในพื้นที่ของอำนาจมากขึ้น

และท้ายสุดผู้ชายก็เข้ามายึดครองพื้นที่แห่งอำนาจที่เคยเป็นของผู้หญิง จนก้าวสู่ยุคที่ผู้ชายเป็นใหญ่ในสังคม นอกจากนี้เขายังเชื่ออีกว่า เมื่อใดที่สังคมเกิดภาวะขาดแคลนอาหาร สังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ก็เลือกที่จะทำลายทารกเพศหญิง (female infanticide) เพื่อลดจำนวนผู้บริโภคที่ถือว่ามีความสำคัญน้อยที่สุดในสังคม (ประสิทธิ์ สวาสดีญาติ, 2533: 1 - 3) ส่งผลให้อัตราส่วนของชายหญิงขาดความสมดุล นั่นคือ สมาชิกในสังคมจะเต็มไปด้วยผู้ชายในขณะที่ผู้หญิงที่พร้อมจะสืบพันธุ์มีจำนวนน้อยจนเป็นเหตุให้ระเบียบแบบแผนของการสมรสในสังคมต้องมีการเปลี่ยนแปลงการอนุญาตให้หญิงหนึ่งคนสามารถมีสามีได้หลายคนในขณะเดียวกันจึงเป็นหนทางหนึ่งที่ใช้ในการแก้ปัญหาการขาดสมดุลของชายหญิงในสังคม นอกจากนี้ยังมีการใช้กำลังเข้าโจมตีสังคมอื่นโดยมีจุดประสงค์เพื่อล่าหญิงสาวจากต่างสังคมมาเป็นภรรยา ซึ่งเขาเชื่อว่าเป็นรากฐานของการสมรสนอกกลุ่ม (exogamy) ที่เกิดขึ้นในสังคมยุคต่อมา

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอของแมคเลนแนนก็มีจุดอ่อนในลักษณะเดียวกับของบัคโคเฟน นั่นคือเป็นผลงานที่ขาดข้อมูลสนับสนุน เป็นงานที่เขียนขึ้นโดยใช้การคาดเดาและจินตนาการเป็นหลัก แม้จะมีการใช้วิธีการอ้างเหตุผลในเชิงตรรกะบ้างก็ตาม ข้อด้อยของผลงานในประเด็นนี้ส่วนหนึ่งมาจากข้อจำกัดในการสืบค้นข้อมูลเชิงประจักษ์จากสังคมในอดีตในยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่ยังไม่มีการคิดค้นตัวอักษรเพื่อการบันทึก และข้อจำกัดนี้ก็ยังคงแฝงตัวสืบเนื่องมาจนถึงในปัจจุบัน เสมือนเหรียญสองหน้าระหว่างการศึกษาประวัติศาสตร์กับข้อจำกัดของข้อมูล

ต่อมาในปี 1877 เลวิส มอร์แกน (Lewis H. Morgan ค.ศ. 1818 - 1881) นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกัน ได้ตีพิมพ์หนังสือ Ancient Society. ซึ่งเนื้อหาเป็นการนำเสนอผลงานที่ผ่านการสำรวจค้นคว้าเกี่ยวกับเครือญาติที่เริ่มมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1871 ถือได้ว่าเป็นงานชิ้นแรกที่เสนอการวิเคราะห์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับต้นกำเนิดและวิวัฒนาการของอารยธรรม (งามพิศ สัตย์สงวน, 2535: 34) มอร์แกนแบ่งวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์ออกเป็น 3 ยุค คือ ยุคคนป่า (Savagery) ยุคอนารยธรรม (Barbarism) และยุคอารยธรรม (Civilization) โดยใน 2 ยุคแรกยังแบ่งย่อยลงไปได้อีก 3 ชั้น คือ ชั้นต่ำ (Lower) ชั้นกลาง (Middle) และชั้นสูง (Upper) (Morgan, 19๐5: 16)

ยุค (periods)/ ชั้น (status)	ตัวอย่าง	ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการแสดงออกถึงวิถีชีวิต (distinct culture and exhibits a mode of life)
ยุคคนป่า (Savagery) ชั้นต่ำ (Lower) ชั้นกลาง (Middle) ชั้นสูง (Upper)	ไม่มีตัวอย่าง Australian Aborigines Polynesians	ก่อนรู้จักภาษาพูดและการใช้ไฟ รู้จักภาษาพูด การใช้ไฟ และเรียนรู้ที่จะยังชีพ ด้วยปลา เรียนรู้การประดิษฐ์คันธนูและลูกดอก
ยุคอนารยธรรม (Barbarism) ชั้นต่ำ (Lower) ชั้นกลาง (Middle) ชั้นสูง (Upper)	Iroquois Indians Zuni, Hopi, Indians Greeks of ancient time	เรียนรู้การประดิษฐ์เครื่องปั้นดินเผา เรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ ปลูกข้าวโพดและพืชอื่น ๆ ด้วยระบบชลประทานที่ใช้ขี้วัวและหิน เรียนรู้การประดิษฐ์เครื่องมือที่ทำจากเหล็ก
ยุคอารยธรรม (Civilization)	Europeans, Americans	เริ่มจากเรียนรู้การประดิษฐ์ตัวอักษรที่ใช้ในการ เขียนจนถึงปัจจุบัน

ดัดแปลงจาก Morgan (1965) Ancient Society. Massachusetts : The Belknap Press of Harvard University Press. p.16 - 18.

การวิวัฒนาการไปสู่ยุคต่าง ๆ เป็นกระบวนการภายใต้การประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือเครื่องใช้ในแต่ละยุค ซึ่งเครื่องมือเครื่องใช้ที่ได้จากการประดิษฐ์คิดค้นของมนุษย์จะมีความแตกต่างกันไป และสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดรูปของ "วิถีชีวิต" (Mode of life) อันหมายถึงรูปแบบชีวิตทางสังคมที่มอร์แกนแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2530 : 128) คือ

รูปแบบของครอบครัว โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ของการสมรส

รูปแบบของรัฐ พิจารณาจากความสัมพันธ์ทางสังคมและการเมือง

รูปแบบของการถือครองทรัพย์สิน พิจารณาจากผู้มีอำนาจในการถือครองทรัพย์สิน

มนุษย์ในแต่ละยุคจะมีการจัดโครงสร้างทางสังคมให้สอดคล้องสัมพันธ์กับรูปแบบของวิถีชีวิต การพิจารณาถึงวิวัฒนาการของมนุษย์จึงต้องพิจารณาจากรูปแบบชีวิตทางสังคมทั้งสามรูปแบบ เพื่อให้เข้าใจและมองเห็นถึงวิถีชีวิตของสังคมมนุษย์ในแต่ละช่วงของยุคสมัย กล่าวคือ

รูปแบบครอบครัว

รูปแบบชีวิตทางสังคมของมนุษย์ในประเด็นของรูปแบบครอบครัวจะมีลักษณะที่สามารถเปลี่ยนแปลงเลื่อนไหลได้อย่างรวดเร็วเพื่อให้ความสอดคล้องไปกันได้กับสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาด้วยเช่นกัน (Morgan, 1965: 444) ซึ่งตรงข้ามกับระบบการลำดับญาติที่มีการเปลี่ยนแปลงเชิงซ้ำ คือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของครอบครัวในขั้นมูลฐาน ฉะนั้นระบบการลำดับญาติจึงเป็นเสมือนร่องรอยของการบันทึกถึงเส้นทางวิวัฒนาการของรูปแบบครอบครัวที่ผ่านมาในอดีต การศึกษาวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์ที่ผ่านมาในอดีตอันยาวนานจึงอาจใช้ร่องรอยที่เหลืออยู่จากระบบการลำดับญาติเพื่อสะท้อนกลับไปสู่การทำความเข้าใจในการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของรูปแบบครอบครัว

รูปแบบครอบครัวในยุคแรกเริ่ม (primitive history) เป็นไปในลักษณะของการสมสู่ร่วมกันแบบล่าสัตว์ ชายทุกคนในสังคมเป็นสามีของหญิงทุกคนในสังคม และหญิงทุกคนในสังคมเป็นภรรยาของชายทุกคนในสังคม (Morgan, 1965: 31) ต่างฝ่ายต่างมีสิทธิ เสรีภาพในการสมสู่โดยเท่าเทียมกัน ไม่มีใครมีสิทธิในบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ การสมสู่ระหว่างเครือญาติจึงเป็นเรื่องที่พบเห็นได้ทั่วไปในกลุ่มชนที่รวมกันอยู่เป็นหมู่เหล่าหรือที่เรียกว่า "ชนเผ่า" (tribe) ในยุคดั้งเดิมจึงไม่มีข้อจำกัดใด ๆ เกี่ยวกับการสมสู่ ผลดีประการหนึ่งของการสมสู่แบบล่าสัตว์ก็คือ ส่งเสริม

การอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เพราะหากมีการจับจองเป็นเจ้าของในตัวผู้หญิงหรือผู้ชาย สิ่งที่จะเกิดขึ้นก็คือ สภาพของความขัดแย้งจาก การหึงหวง แกร่งแย่ง ทำร้าย เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของในเพศตรงข้าม ซึ่งจะทำให้ความสัมพันธ์เกิดความเปราะบาง โดยเฉพาะมนุษย์เป็นสัตว์ที่ไม่มีเขี้ยวเล็บตามธรรมชาติที่จะใช้ป้องกันตัว การรวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิต

ยุคคนป่าขั้นต่ำ เริ่มมีการจัดระเบียบอย่างหลวม ๆ เป็นครอบครัวแบบสายเลือดใกล้ชิด (consanguine family) ซึ่งถือเป็นครอบครัวขั้นแรกของมนุษย์ ในยุคนี้ความสัมพันธ์ทางเพศได้รับการพัฒนาจากการสมรสแบบสับสนูการสมรสหมู่ (group marriage) ในรุ่น (generation) ของตนเองเท่านั้น นั่นคือ ในรุ่นปู่-ย่า-ตา-ยาย ก็สมรสกันเฉพาะในรุ่นตนเอง ในรุ่นพ่อ-แม่ซึ่งเป็นลูกที่เกิดจากรุ่นปู่-ย่า-ตา-ยาย ก็มีการสมรสกันเฉพาะในรุ่นเดียวกัน (Engels, 1978 : 102 - 103) ฉะนั้นหญิงทุกคนในรุ่นเดียวกันจึงมีสามีเป็นผู้ชายทุกคนในรุ่นเดียวกัน และชายทุกคนในรุ่นเดียวกันก็จะมีภรรยาเป็นหญิงทุกคนในรุ่นเดียวกันจากข้อห้ามที่กำหนดพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ของคนในสังคมจะเห็นได้ว่า เพศสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในรุ่นคือ ระหว่างพี่ชาย-น้องสาว และพี่สาว-น้องชาย ยังเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้เพียงแต่ปริมาณของเพศสัมพันธ์ในสายเลือดถูกขีดเส้นให้แคบลง ผลของการสมรสแบบสับสนูทำให้การสืบสายของลูกต้องยึดหลักทางมารดา อำนาจของหญิงในฐานะแม่จึงมีอิทธิพลต่อสมาชิกทั้งหลายในสังคมมากกว่าผู้ชาย “ผู้หญิงในฐานะของความเป็นแม่จึงมีสถานะที่มีเกียรติและมีเสรีภาพ” (ไซยันต์ ไชยพร, 2541: 19) การอธิบายของมอร์แกนจึงมีสอดคล้องกับงานของบัคโคเฟนและแมคเลนันในเรื่องสิทธิทางมารดากับช่วงแรกของสังคมมนุษย์

ยุคคนป่าขั้นกลาง เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การให้ความสำคัญกับครอบครัวมากขึ้น ซึ่งมอร์แกนเรียกรูปแบบครอบครัวในยุคนี้ว่า ครอบครัวแบบพิวนาลวน (Punaluan family) ซึ่งแม้จะยังคงรูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศเป็นแบบการสมรสหมู่อยู่ แต่ก็มีข้อห้ามการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นญาติใกล้ชิด (งามพิศ สัตย์สงวน, 2533: 173 - 175) นั่นคือ การขยายขอบเขตข้อห้ามการสมรสในเครือญาติให้ครอบคลุมไปถึงกรณีพี่กับน้อง (natural brothers and sisters) (Engels, 1978: 103 – 110) นั่นคือ ชายหญิงที่เกิดมาในรุ่นเดียวกันยอมเป็นสามีภรรยาของกันและกันทั้งหมดยกเว้นเฉพาะพี่น้องที่เกิดมาจากแม่คนเดียวกัน ผลจากข้อกำหนดในพฤติกรรมทางเพศจึงหมายถึงการสูญเสียพื้นที่ทางสังคมของพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ใน สายเลือดที่เป็นสายตรง

ในยุคคนป่าขั้นสูง ข้อกำหนดเรื่องเพศสัมพันธ์ได้ขยายวงกว้างยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการห้ามพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความใกล้ชิดทางสายเลือด แม้มีโซ่สืบเชื้อสายทางโลหิตโดยตรง เพราะในยุคคนป่าขั้นสูงมีการห้ามการสมรสระหว่างพี่น้องชาย-หญิงที่เป็นลูกพี่ลูกน้องกัน (collateral brothers and sisters) จึงอาจกล่าวได้ว่า เพศสัมพันธ์ในสายเลือดได้ถูกเบียดไล่ออกจากสังคมอย่างสมบูรณ์แบบเมื่อสิ้นยุคคนป่า (Engels, 1978: 106 – 107)

ยุคอารยธรรมขั้นต่ำ รูปแบบครอบครัวได้เปลี่ยนไปเป็นครอบครัวแบบมีคู่ (pairing family) ที่หญิงชายอยู่กินและมีเพศสัมพันธ์กันแบบคู่ของใครของมัน (pair marriage) อย่างเด่นชัด แต่ยังคงพบกรณีของชายหนึ่งคนกับหญิงหลายคน หรือหญิงหลายคนกับชายหลายคนได้บ้าง (นิยพวรรณ วรรณศิริ, 2528: 20) การจับคู่ในลักษณะของใครของมันในยุคนี้ไม่ได้เป็นข้อตกลงที่มั่นคงถาวร เพราะทั้งสองฝ่ายสามารถยุติพฤติกรรมนั้นและเปลี่ยนไปจับคู่กับคนใหม่ได้โดยไม่ยาก การสมรสแบบมีคู่ได้เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยไม่มีเค้าเงื่อนมาก่อน แม้ในยุคที่มีการสมรสหมู่ที่แต่ละคนสามารถผสมสุกับเพศตรงข้ามได้มากกว่าหนึ่งคน แต่ในหมู่ของเพศตรงข้ามที่มีเพศสัมพันธ์กับตนย่อมมีหนึ่งในทั้งหมดเป็นบุคคลที่พึงใจเป็นพิเศษ การสมรสระหว่างคู่ที่พึงพอใจกันเป็นพิเศษก็จะเกิดในปริมาณที่ถี่กว่าการผสมสุกับบุคคลอื่น ซึ่งอาจเป็นช่วงระยะเวลาที่สั้นหรือยาวนานในแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป แต่นั่นย่อมแสดงถึงเค้าเงื่อนของการเกิดขึ้นในรูปแบบการสมรสแบบมีคู่ที่เกิดขึ้นในยุคนี้ (Engels, 1978: 106 – 107) อย่างไรก็ตาม การมีคู่ร่วมกิจกรรมทางเพศหลายคนและการไปผสมสุกับคนอื่นที่มีโซ่สืบของตนเองเป็นครั้งคราวก็ยังคงเป็นสิ่งที่สามารถพบได้ในสภาพสังคมยุคนี้ สำหรับลูกที่เกิดมายังคงสืบเชื้อสายทางมารดาเหมือนเช่นเดิม

ยุคอารยธรรมขั้นกลาง การสมรสแบบมีคู่เริ่มปรากฏเด่นชัดมากขึ้นอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตทำให้การสมรสหมู่ถูกเบียดไล่อันเลือนหายไปจากพื้นที่การยอมรับของสังคม การเลิกลาถันระหว่างคู่หญิงชายเป็นไปได้ยากกว่าในยุคอารยธรรมขั้นต่ำ บรรทัดฐานทางสังคมมีส่วนในการทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวเกิดความแนบแน่นและควบคุมให้เป็นไปตามที่บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับ แต่สิ่งที่ยังไม่เปลี่ยนไปมากนักก็คือ การสืบเชื้อสายของลูกยังคงเป็นการสืบสายทางมารดา

ยุคอารยธรรมขั้นสูง รูปแบบครอบครัวของสังคมมนุษย์ได้วิวัฒนาการสู่ครอบครัวที่มีผู้ชายเป็นใหญ่ (patriarchal family) การสืบสายทางมารดาได้เริ่มส่อเค้าของการถูกเปลี่ยนถ่ายมาเป็นการสืบสายทางบิดา (Morgan, 1965: 31) ลักษณะของวิวัฒนาการของรูปแบบครอบครัวมีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกับที่บ็อบโคเฟนใช้อธิบาย การมีรูปแบบครอบครัวที่ชายเป็นใหญ่เป็นช่วงของการเปลี่ยนผ่านจากรูปแบบสมรสเป็นคู่สู่รูปแบบของการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว (monogamy) แต่ถึงอย่างไร พฤติกรรมของชายมีภรรยาหลายคนยังเป็นที่ได้รับการยอมรับจากสังคมอยู่

ยุคอารยธรรม มีความชัดเจนในรูปแบบครอบครัวแบบผัวเดียวเมียเดียว (monogamous family) การยุติความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายที่เป็นคู่สามีภรรยาจะกระทำได้ยากกว่ารูปแบบครอบครัวของการสมรสคู่ เหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งของการกำเนิดรูปแบบสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวก็คือ วิวัฒนาการของครอบครัวที่มีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ในยุคอารยธรรมตอนปลายจากหญิงเป็นใหญ่สู่ชายเป็นใหญ่ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการสืบสายทางบิดา การมีผัวเดียวเมียเดียวจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้สังคมรู้ว่าใครคือพ่อของเด็กที่เกิดมา (Engels, 1978: 125 – 146)

รูปแบบของรัฐ : ความสัมพันธ์ทางสังคมและการเมือง

จากการที่มอร์แกนมีวิธีการศึกษาพัฒนาการของสังคมมนุษย์ผ่านขั้นตอนของวิวัฒนาการ อันเป็นผลมาจากอิทธิพลทางความคิดของชาลส์ ดาร์วิน นักชีววิทยา (กุหลาบ สายประดิษฐ์, 2521: บทนำ) ทำให้มอร์แกนมีรากฐานความเชื่อว่าลำดับขั้นของการวิวัฒนาการย่อมเป็นการพัฒนาจากต่ำไปสูง จากรูปแบบง่ายไปสู่รูปแบบที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น นอกจากนี้มอร์แกนยังใช้รูปแบบการอธิบายที่เน้นถึงการเกี่ยวเนื่อง สืบต่อ และเชื่อมโยงระหว่างหน่วยหรือระบบย่อยของสังคมมนุษย์อีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการเสนอขั้นตอนการวิวัฒนาการของรูปแบบรัฐว่าเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากรูปแบบของครอบครัว ซึ่งรูปแบบของครอบครัวเองก็เป็นผลมาจากรูปแบบของการสมรสระหว่างหญิงชายที่เป็นสมาชิกในสังคมอีกต่อหนึ่ง การอธิบายถึงวิวัฒนาการของระบบต่าง ๆ ในสังคมจึงเป็นเหตุเป็นผลระหว่างกันมิใช่เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยวในระบบปิด (close system) ผู้ศึกษากำเนิดครอบครัวตามแนวคิดของมอร์แกนจำเป็นจะต้องทำความเข้าใจในลักษณะของโครงข่ายความสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยภายในสังคมมนุษย์เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิวัฒนาการทั้งหมด

รูปแบบของรัฐเป็นหนึ่งในปัจจัยที่กำหนดรูปแบบวิถีชีวิตของมนุษย์ ตามข้อเสนอของ มอร์แกนที่กล่าวถึงสังคมของมนุษย์ในยุคเริ่มแรกว่า ยังเป็นสังคมที่มีพัฒนาการอยู่ในระดับต่ำ ยังไม่มีการกำหนดตำแหน่งและสถานภาพทางสังคมให้แก่บุคคล จึงมีการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว แบบเครือญาติเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งลักษณะที่กล่าวมา ทำให้เราสามารถอธิบายเพื่อทำความเข้าใจสะท้อนผ่านระบบการเรียกขานเครือญาติของสมาชิกใน สังคมของแต่ละยุค

ในยุคเริ่มแรกของการก่อตัวเป็นสังคมที่มีรากฐานมาจากระบบครอบครัวแบบสายเลือด ใกล้ชิด (consanguine family) ระบบการเรียกขานเครือญาติจะมีลักษณะเด่นคือ การนับถือและ เรียกขานทุกคนในสังคมที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันเป็นพี่น้องกันหมด สังคมมีระบบเครือญาติเป็น เครือชาย สร้างพันธะยึดเหนี่ยวให้เกิดความร่วมมือและก่อกำเนิดเป็นองค์กรที่จำเป็นของสังคมได้ และแม้ในเวลาต่อมาเมื่อสังคมมีพัฒนาการเปลี่ยนเป็นสังคมที่มีระบบครอบครัวแบบเครือญาติที่ ยึดถือการนับถือเครือญาติทางเดียว (unilineal descent group) แทนการนับถือและเรียกขานแสดง ความสัมพันธ์เป็นพี่น้องกันทั้งหมด ในครอบครัวแบบพิวาลวน (Punaluan) (Morgan, 1965: 31) ซึ่งสังคมขั้นต้นมีการทำเกษตรกรรมขั้นต้นเป็นหลักสำคัญในการดำรงชีวิต ประกอบกับพื้นที่ใน การทำเกษตรกรรมยังมีอยู่อย่างมากมายทำให้แรงงานมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่มากกว่าที่ดิน ทำกิน การรวมเป็นชุมชนเครือญาติเพื่อความร่วมมือในการใช้แรงงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น ส่งผลให้ กลุ่มเครือญาติมีความสำคัญอย่างยิ่ง

จะเห็นได้ว่า การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ของสังคมในยุคเริ่มแรกของมนุษย์ต้องยึดถือ ความสัมพันธ์ส่วนตัวของเครือญาติเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีปฏิบัติของชีวิต เพียงแต่จำกัดขอบเขต ความสัมพันธ์ไปในทิศทางที่สอดคล้องต้องกันกับรูปแบบของครอบครัวที่อาจผิดแผกแตกต่างกันไป บ้างในแต่ละช่วงเวลาของพัฒนาการ แต่อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมของสังคมมนุษย์ในยุคนี้จะเป็น สังคมที่ดำเนินไปบนรากฐานของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกแบบเรียบง่ายไม่มีความซับซ้อน ใช้ ความสัมพันธ์ส่วนตัวแบบเครือญาติเป็นเกณฑ์หลักในการกำหนดความสัมพันธ์ในสังคม และมีการสืบเชื้อสายยึดหลักทางมารดา (matrilineal)

กระทั่งต่อมาเมื่อมนุษย์มีวิวัฒนาการจากการทำเกษตรกรรมไปสู่การเลี้ยงสัตว์ ในช่วงตอนกลางของยุคคอนารยธรรม ทำให้เกิดการสะสมและถือครองทรัพย์สิน ประกอบกับอำนาจที่เคยเป็นของฝ่ายหญิงเนื่องมาจากรูปแบบการสมรสในยุคก่อนเป็นเหตุให้ฝ่ายหญิงเท่านั้นที่จะทราบได้ว่าใครเป็นลูกที่เกิดจากตนเองถูกลิดรอนและเบียดไล่ออกจากฝ่ายชาย เพราะเมื่อการสมรสมีลักษณะของการเป็นคู่ใคร่คุ้มกันเด่นชัดมากขึ้นเท่าไร ผู้ชายก็จะสามารถทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับลูกที่เกิดจากฝ่ายหญิงได้ชัดเจนมากขึ้นเท่านั้น ว่าใครเป็นลูกที่ถือกำเนิดมาจากการกระทำระหว่างตนกับหญิงผู้เป็นมารดาของเด็ก ด้วยปัจจัยที่เอื้อหลายประการทำให้ฝ่ายชายสามารถสถาปนาอำนาจของตนขึ้นได้ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบการสืบเชื้อสายจากเดิมที่เคยสืบสายยืดหลักทางมารดา เป็นการสืบสายทางบิดา (patrilineal) แต่ฝ่ายเดียว จากความเปลี่ยนแปลงวิถีการทำกินเป็นเน้นที่การเลี้ยงสัตว์ทำให้สังคมที่เคยให้ความสำคัญกับแรงงานมากกว่าพื้นที่ทำกินถูกเปลี่ยนแปลงไปสู่การให้ความสำคัญกับที่ดินเพื่อใช้ในการเลี้ยงสัตว์มากยิ่งขึ้น ทำให้การจัดลำดับความสำคัญทางสังคม ฐานะ และบทบาทของความสัมพันธ์ทางสังคมถูกกระทำผ่านการถือครองที่ดินและทรัพย์สินเป็นหลัก

รูปแบบการถือครองทรัพย์สิน : การสืบทอดมรดก

ในยุคแรกเริ่มของสังคมมนุษย์ที่มีทรัพยากรมากมายโดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนมนุษย์และขีดความสามารถในการบริโภคของประชากรของสังคม ทำให้การสะสมทรัพยากรในลักษณะของทรัพย์สินส่วนตัวยังมีได้ถือกำเนิดขึ้น การถือครองทรัพย์สินจึงเป็นไปในรูปแบบของการถือครองร่วมกัน ทุกคนมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินอย่างเท่าเทียมกัน มีเสรีภาพและสิทธิโดยชอบธรรมที่จะใช้ทรัพย์สินที่มีอยู่อย่างเท่าเทียมกันตามความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากร และเมื่อมีการได้มาซึ่งทรัพย์สินก็มักจะมีการแจกจ่ายแบ่งปันให้สมาชิกที่อยู่ร่วมในสังคม ลักษณะเช่นนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นสังคมที่มีลักษณะของครอบครัวเพื่อสังคมร่วม (Communitistic Household) (Barner, 1966: 118) ซึ่งจะมีเฉพาะในยุคของการเริ่มต้นสังคมของมนุษย์ก่อนที่การถือครองทรัพย์สินส่วนตัวจะถือกำเนิดขึ้นมา จนยุคคนป่าตอตอนปลายต่อเนื่องถึงยุคคอนารยธรรมขั้นต้น แม้มนุษย์จะมีทรัพย์สินส่วนตัวอยู่บ้าง แต่ก็มีขอบเขตของทรัพย์สินส่วนตัวอยู่ในวงจำกัดเพียงที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือในการทำมาหากิน และเครื่องประดับที่ทำได้ด้วยกรรมวิธีที่ไม่ซับซ้อน มนุษย์ยังขาดการสะสมหรือการวางแผนเพื่อความมั่นคงในการดำรงชีพในอนาคต

กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่มีค่าและการตกทอดสืบต่อถึงทายาท ได้แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด เมื่อมนุษย์มีพัฒนาการด้านการหาเลี้ยงชีพ เปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตจากการหาของป่าและการล่าสัตว์สู่การทำเกษตรกรรมขั้นต้น มีการเกิดขึ้นของชุมชนเครือญาติเพื่อใช้แรงงานร่วมกันในการทำเกษตรกรรม ที่ดินทำกินจึงกลายเป็นทรัพย์สินและเมื่อมีการตายของสมาชิกในเครือญาติที่มีพื้นที่ทำเกษตรกรรม การแจกจ่ายที่ดิน ผลผลิตที่มีสะสม หรือทรัพย์สินอื่นใดที่เกิดขึ้นแก่สมาชิกในหมู่เครือญาติทั้งหมดของผู้ตายตามลักษณะของรูปแบบครอบครัวในยุคนั้น เกิดเป็นเกณฑ์การสืบทอดมรดก ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงสอดคล้องไปกับลักษณะของการสืบสายและรูปแบบครอบครัว เพราะเมื่อครอบครัวเครือญาติจำกัดวงเหลือเฉพาะบุตรหลานทางสายเลือดของมารดาโดยไม่ได้รวมเครือญาติไว้ทั้งหมดเหมือนในยุคต้น ทำให้ข้อกำหนดการสืบทอดมรดกถูกขีดวงจำกัดไว้เฉพาะกับบุตรหลานทางสายเลือดของมารดาที่ตายเท่านั้น ไม่ใช่เครือญาติทั้งหมด หากกรณีบิดาตายทรัพย์สินของบิดาผู้เสียชีวิตก็จะตกทอดไปที่เผ่าชน (clan) ของเขา ซึ่งอาจเป็นน้องชาย น้องสาว และในบางกรณีอาจรวมไปถึงบุตรของน้องสาวของผู้ตายด้วย แต่มิได้ตกเป็นของลูกที่เกิดจากผู้ตายเพราะในยุคนี้ถือหลักการสืบเชื้อสายทางมารดา การสืบทอดมรดกก็ยึดหลักการไปในทิศทางเดียวกัน

จนกระทั่งในยุคอารยธรรม เมื่อสังคมมนุษย์มีพัฒนาการสู่ระบบครอบครัวแบบเดี่ยวเมียเดี่ยวอย่างชัดเจนและให้ลูกที่เกิดมาสืบเชื้อสายยึดหลักทางบิดาผู้ให้กำเนิด ทำให้การสืบทอดมรดกเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยให้ตกทอดแก่บุตรซึ่งสืบสายทางฝ่ายบิดาเช่นกัน และหากมารดาเป็นฝ่ายเสียชีวิตมรดกในส่วนของมารดาจะมีได้ตกทอดกลับไปเผ่าชน (clan) ของมารดาเหมือนในกรณีที่เคยเกิดมาในยุคอารยชน แต่ให้ตกแก่ชายผู้เป็นสามีอันเป็นลักษณะที่แฝงไปด้วยฐานคิดที่มองว่าหญิงผู้เป็นภรรยายอมตกเป็นสมบัติของชายผู้เป็นสามี เพราะฉะนั้นทรัพย์สินของภรรยาจึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เนื่องจากเป็นสมบัติของสามีมาตั้งแต่ต้น

จากข้อเสนอทั้งหมดของมอร์แกน แม้จะมีลักษณะที่เป็นวิทยาศาสตร์มากกว่าของบัคโคเฟนและแมคเลนัน แต่ก็ยังถือว่ามีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ใช้ในการสนับสนุนข้อเสนอนอยู่ในระดับที่ยังไม่มากพอ โดยเฉพาะเมื่อกล่าวถึงลักษณะและวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์ในตอนต้นซึ่งอยู่ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ ประกอบกับข้อเสนอของมอร์แกนเป็นการเสนอทฤษฎีทางมานุษยวิทยาที่เป็นทฤษฎีมหภาค ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์การวิวัฒนาการของระบบเครือญาติและครอบครัวมนุษย์ได้ในทุกเผ่าพันธุ์และทุกสังคมบนโลกนี้ ซึ่งเมื่อการศึกษาทางมานุษยวิทยาในยุคต่อมามีระเบียบวิธีที่

ชัดเจนขึ้นและมีการศึกษาขยายตัวมากขึ้นทำให้พบว่าทฤษฎีวิวัฒนาการของระบบเครือข่ายและครอบครัวของมอร์แกนมีข้อผิดพลาดในบางประเด็น นักวิชาการหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า จุดอ่อนด้อยของข้อเสนอที่มอร์แกนอธิบาย ไม่ใช่เป็นเพราะทฤษฎีของเขาผิดไปจากข้อเท็จจริงอย่างมากมาย แม้มีข้อผิดพลาดในข้อเท็จจริงอยู่บ้าง แต่เนื่องจากข้อมูลที่นำมาใช้เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการค้นคว้าที่ยังไม่ค่อยเป็นระบบแน่นอนนัก (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2530: 123 – 124) ซึ่งข้อจำกัดนี้เป็นกรอบกำหนดความสามารถของการศึกษาทางมานุษยวิทยาในยุคสมัยนั้น แต่ถึงอย่างไรในสังคมของวงวิชาการทางมานุษยวิทยาก็ให้ เรายอมรับกันว่า มอร์แกนเป็นเสมือนผู้วางรากฐานและเป็นผู้จุดประกายการศึกษาทางด้านเครือข่าย (Eggan, 1968 และ Buchler and Selby, 1968) กระทั่งทุกวันนี้ข้อเสนอของมอร์แกนก็ยังคงถูกกล่าวอ้างและถกเถียงมาตลอดจวบจนในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในเรื่องของเครือข่ายและครอบครัวของมนุษย์

จะเห็นได้ว่า “ครอบครัว” ได้ผ่านขั้นตอนวิวัฒนาการที่ต่อเนื่องยาวนานสอดคล้องกับรูปแบบของการสมรส จากการสมรสแบบส่าสอนภายในกลุ่มชนที่รวมตัวกันเป็นสังคมขนาดเล็ก (tribe) ทำให้ทุกคนในสังคมมีสิทธิและเสรีภาพในการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างเท่าเทียมกัน ข้อดีที่เป็นปัจจัยเสริมให้สังคมยอมรับและมีพฤติกรรมส่าสอนทางเพศประการหนึ่งก็คือ ความขัดแย้งที่เกิดจากโครงสร้างของการรวมตัวเป็นกลุ่มกับการมีครอบครัวในสัตว์ที่มีวิวัฒนาการสูง เพราะความปรารถนาทางเพศจะทำให้เกิดการแย่ง ต่อสู้ และมุ่งทำร้ายระหว่างสัตว์เพศเดียวกันเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการเติมเต็มความต้องการทางเพศของตนบนเรือนร่างของสัตว์ต่างเพศ สภาพของการต่อสู้เพื่อความเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในการปฏิบัติกิจกรรมระบายแรงขับทางเพศที่เกิดขึ้นจะเป็นตัวกัดเซาะ ทำลาย และกลายเป็นอุปสรรคต่อความผูกพันของการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม

ด้วยข้อจำกัดของมนุษย์ที่แม้เป็นสัตว์ที่มีวิวัฒนาการสูงแต่กลับเป็นสัตว์ที่มีขนาดร่างกายที่ไม่ใหญ่โต ไม่ได้มีพลังกำลังสูง และปราศจากเขี้ยวเล็บที่ทรงพลังอำนาจเหมือนสัตว์ประเภทอื่นร่วมกับข้อจำกัดในเรื่องการตั้งครรรภ์และการเลี้ยงดูที่ต้องใช้เวลาที่ยาวนาน ทำให้มนุษย์ไม่อาจยืนหยัดดำรงชีพอยู่ได้โดยลำพังภายใต้สภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยอันตรายและไม่มีความมั่นคง มนุษย์จึงจำเป็นต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มสังคมเพื่อการคุ้มครองช่วยเหลือกันในการสร้างความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิต อีกทั้งจะเป็นการรักษาเผ่าพันธุ์มิให้สูญสูญ เพราะหากมนุษย์แยกกันอยู่ตามลำพังย่อมเป็นอุปสรรคต่อการมีปฏิสัมพันธ์และการผสมพันธุ์เพื่อขยายเผ่าพงศ์

แต่เมื่อมนุษย์มีวิวัฒนาการทางจิตใจซับซ้อนขึ้นขอบเขตเสรีภาพทางเพศโดยเฉพาะการผสมระหว่างบุคคลที่เป็นเครือญาติก็ได้ถูกตีวงให้บีบแคบลงเป็นลำดับ จนกระทั่งในที่สุดก็เหลือเพียงความผูกพันเฉพาะคู่ ซึ่งเป็นรูปแบบการผสมที่ถือกำเนิดบนพื้นที่ของพฤติกรรมมนุษย์มาตั้งแต่ปลายยุคอนุอารยธรรมต่อเนื่องถึงต้นยุคอารยธรรม และทวีความซับซ้อนยิ่งขึ้นในยุคอารยธรรม ภายใต้วัฒนธรรมปัจจุบันการผสมจึงเป็นช่องทางหนึ่งที่สังคมเปิดโอกาสให้หญิง-ชายสามารถมีเพศสัมพันธ์กันได้ (J. Punch นามแฝง, 2544: 46) การผสมที่ถูกอธิบายเชื่อมโยงว่าเป็นจุดเริ่มต้นของสถาบันครอบครัวจึงมีนัยของการมีเพศสัมพันธ์แฝงอยู่ การผสมที่เป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติ และเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์จึงถูกวัฒนธรรมที่มนุษย์เป็นผู้สร้างเข้าสวมทับอย่างสมบูรณ์แบบ

เป้าหมายแห่งการผสม: จาก “ธรรมชาติ” สู่ “ข้อกำหนดทางสังคม”

อุบัติแห่งมนุษย์ที่ดำเนินผ่านขั้นตอนการวิวัฒนาการทางร่างกายมาช้านานจบจบบรรลุสู่การพัฒนาทางด้านความคิดและจิตวิญญาณทำให้มนุษย์ยังมีความแตกต่างไปจากสิ่งมีชีวิตอื่นมากขึ้นในระดับของการพัฒนา โดยเฉพาะเมื่อมนุษย์มีการเรียนรู้ที่จะบันทึกเรื่องราวไว้เป็นหลักฐานเมื่อราว 5,000 ปีก่อนคริสต์ศักราชหรือกว่า 7,000 ปี การบันทึกเรื่องราวของมนุษย์ในทางหนึ่งก็เป็น การส่งต่อความรู้ ประสบการณ์ วิธีคิด และความเชื่อของตนแก่คนในยุคสมัยต่อมา การศึกษาถึง พัฒนาการของมนุษย์ในแนวทางของนักประวัติศาสตร์ ได้ใช้หลักเกณฑ์ของความสามารถในการบันทึกเรื่องราวของมนุษย์เป็นเงื่อนไขแบ่งยุคทางประวัติศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็นสองสมัย คือ สมัยก่อนประวัติศาสตร์ อันหมายถึงช่วงเวลานับถอยหลังขึ้นไปจากสมัยที่มนุษย์รู้จักการบันทึกกับสมัยประวัติศาสตร์ที่นับตั้งแต่มนุษย์รู้จักการบันทึกเป็นต้นมา (นันทนา กปิลกาญจน์, 2546: 3) ซึ่งไม่ว่าจะเป็นในช่วงสมัยใด การผสมของมนุษย์ก็เป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่มนุษย์จะต้องกระทำ เพียงแต่จะมีการบันทึกถึงพฤติกรรมทางเพศนั้นไว้หรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง สอดคล้องกับข้อจำกัดของการสืบค้นและตีความจากมนุษย์ในยุคปัจจุบัน ทำให้การศึกษาถึงพฤติกรรมการผสมของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยภายใต้กรอบอิทธิพลของวัฒนธรรมและข้อกำหนดของสังคมที่แปรเปลี่ยนไปในแต่ละยุคสมัยเป็นไปได้ยากยิ่ง โดยเฉพาะในยุคต้นของมนุษยชาติที่ไม่มีการบันทึกเรื่องราวเป็นหลักฐานตกทอดถึงปัจจุบันทำให้ยากต่อการสืบค้น ตีความ และเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา ประกอบกับเหตุผลจากธรรมชาติประการหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดและสร้างขึ้นโดยได้รับการยอมรับจากกลุ่มคนในสังคม และจะมีความซับซ้อนมากขึ้นเมื่อมนุษย์มีพัฒนาการทางจิตวิญญาณสูงขึ้น ทำให้การอธิบายในเรื่องของการสมมุติของมนุษย์จะเริ่มต้นจากคริสต์ศาสนาซึ่งมีการบันทึกให้สืบค้นได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังอยู่ภายใต้บริบทที่สังคมมนุษย์มีการรังสรรค์วัฒนธรรมในระดับที่เข้มแข็งพอที่จะส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ อันเป็นสิ่งแสดงถึงความซับซ้อนทางวัฒนธรรมที่สามารถสะท้อนกลับไปสู่กระบวนการคิดและสร้างวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์มีพัฒนาการทางจิตวิญญาณแล้วในระดับสูง

จากคำสอนของคริสต์ศาสนาทั้งในคัมภีร์เก่าและคัมภีร์ใหม่ได้แสดงถึงพระประสงค์ของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ของมนุษย์ว่า เป็นไปเพื่อการให้กำเนิดชีวิตมนุษย์รุ่นใหม่เท่านั้น มิใช่ให้มนุษย์มีเพศสัมพันธ์ด้วยประสงค์อื่น หรือมีเพศสัมพันธ์เพื่อเพศสัมพันธ์ หรือเพื่อความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์เท่านั้น ฉะนั้นหากมนุษย์มีความสัมพันธ์ทางเพศโดยมีรากฐานอันเกิดมาจากความปรารถนาของอารมณ์เพศ พฤติกรรมนั้นย่อมเป็นการกระทำที่ผิดไปจากพระประสงค์ของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ และถือเป็นการละเมิดหรือบิดเบี่ยงไปจากพระประสงค์ของพระองค์ ซึ่งการละเมิดหรือเบี่ยงเบนไปจากพระประสงค์ของพระเจ้าย่อมเป็นสิ่งผิดบาปและถือเป็นเรื่องชั่วร้าย (ปิยฤดี ไชยพร และไชยันต์ ไชยพร, 2541: 68)

เนื่องจากแก่นรากของคริสต์ศาสนิกายโรมันคาทอลิกถือกำเนิดมาจากคำสอนในศาสนา ยูดา (Judaism) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากแนวคิดทางปรัชญาของอริสโตเติลอีกทอดหนึ่ง โดยเฉพาะหลักความคิด 4 ประการ (Olen & Barry, 1996: 73) คือ

1. ทุกสิ่งในธรรมชาติมีจุดประสงค์ (purpose)
2. ทุกสิ่งในธรรมชาติมีลักษณะที่เป็นสาระสำคัญของมัน (essential nature)
3. ทุกสิ่งในธรรมชาติมีความเป็นระเบียบแบบแผนอันดีงามของมันเอง (proper good)
4. จุดประสงค์ สาระสำคัญ และความดีงามของทุกสิ่งนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด¹

¹ First, everything in nature has a purpose. Second, everything in nature has an essential nature—certain features that constitute its defining features. Third, everything in nature has its proper good. Fourth, something's natural purpose' its essential nature' and its proper good are intimately related. From "Sexual Morality" in Olen, Jeffrey and Barry, Vincent E. ed. *Applying Ethics*. (Belmont: Wadsworth, 1996), p. 73.

จากหลักความคิด 4 ประการทำให้ชาวโรมันคาทอลิกมีความเชื่อพื้นฐานในเรื่องการสมสู่หรือเพศสัมพันธ์ว่า เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีจุดมุ่งหมายตามธรรมชาติ คือ การให้กำเนิด (reproduction) สมาชิกใหม่แก่สังคม เพราะฉะนั้นในสังคมของชาวคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกจึงไม่ยอมรับการคุมกำเนิดและการมีเพศสัมพันธ์ที่มีได้เป็นไปตามจุดประสงค์ของการให้กำเนิดบุตร และต่อต้านการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ใช่เป็นการประกอบกิจทางเพศที่เกิดขึ้นระหว่างคู่หญิง-ชาย แต่ก็เชื่อว่าศาสนาจะปิดกั้นการมีเพศสัมพันธ์อย่างสิ้นเชิง เพราะถึงอย่างไรโดยธรรมชาติของมนุษย์ยังคงมีความปรารถนาทางเพศอยู่ตลอดเวลา หากปิดกั้นให้มีเพศสัมพันธ์เฉพาะเพื่อการสืบพันธุ์เพียงประการเดียว ความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างคู่สามี-ภรรยาที่มีบุตรเพียงพอแล้วหรือทราบดีว่าตนเองไม่สามารถให้กำเนิดบุตรได้ก็จะได้รับผลกระทบ สิ่งที่มาคงเป็นความสับสนวุ่นวาย หรือไม่ก็เป็นการต่อต้านคำสอนในศาสนาอันเนื่องมาจากความขัดแย้งต่อแรงปรารถนาทางเพศของมนุษย์ ศาสนาจึงเปิดโอกาสให้มนุษย์สามารถประกอบกิจทางเพศได้อีกในกรณีหนึ่ง หากเป็นกรณีที่เกิดขึ้นระหว่างคู่สามีภรรยาอันมีความรักเป็นพื้นฐาน นั่นคือ ยอมให้มีเพศสัมพันธ์ได้ด้วยสองจุดประสงค์ คือ เพื่อการมีบุตร เป็นจุดประสงค์หลัก (first purpose) กับการสมสู่ระหว่างชาย-หญิงคู่สมรสที่มีความรักอันซื่อสัตย์ระหว่างกัน เป็นจุดประสงค์รอง (secondary purpose) ดังรายละเอียดที่ปรากฏใน "Declaration on Certain Questions Concerning Sexual Ethics, Vatican 1976" (Olen & Barry, 1996: 73) ว่า

...การมีเพศสัมพันธ์โดยปราศจากความรักหรือไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อให้กำเนิดบุตรเป็นการทำลายสิ่งที่ควรจะเป็นไปตามธรรมชาติ...ความรักของหนุ่มสาวไม่ได้จับลงที่ความรักแบบโรแมนติก (Romantic Love) เท่านั้น ความรักของมนุษย์จะสมบูรณ์แบบได้จะต้องรวมไปถึงความรักของพ่อแม่ที่มีต่อบุตร (Parental Love) ซึ่งเกิดมาจากความรักนั้นด้วยความสัมพันธ์ทางเพศของมนุษย์ ซึ่งประกอบไปด้วยความรักในลักษณะนี้เท่านั้นจึงจะเป็นการกระทำที่มีเกียรติและศักดิ์ศรีของมนุษย์ ซึ่งต่างไปจากการสมสู่ของสัตว์...

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) นักจิตวิเคราะห์ กล่าวถึงความสัมพันธ์ทางเพศไว้ไม่แตกต่างไปจากความคิดพื้นฐานของโรมันคาทอลิกมากนัก โดยเขาเชื่อว่า การให้กำเนิดบุตรเป็นจุดประสงค์ที่แท้จริงตามธรรมชาติของเพศสัมพันธ์ เพราะฉะนั้น การแต่งงานของชายหญิงที่เกิดจากความรักอันซื่อสัตย์ที่ทั้งสองมีต่อกัน (affection) และความต้องการทางร่างกาย (sensuality) ที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลที่ตนแต่งงานด้วยจึงเป็นความจำเป็นพื้นฐานของการมีเพศสัมพันธ์ที่เรียกว่า “ปกติ” ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญเพราะการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ได้เบี่ยงเบนไปจากปกติถือเป็นคุณค่าประการหนึ่งของความเป็นมนุษย์ และยังเป็นปัจจัยสำคัญทำให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบเรียบร้อย (Freud, 1977) เกิดพัฒนาการสู่การเป็นสังคมที่มีความมั่นคง

พฤติกรรมทางเพศที่ปกติตามข้อเสนอของฟรอยด์จึงต้องประกอบด้วยส่วนประกอบสองประการคือ ต้องเป็นการแต่งงานของคนสองคนที่เกิดจากความรักระหว่างเพศประการหนึ่ง และทั้งสองจะต้องมีความปรารถนาทางกายที่จะมีเพศสัมพันธ์โดยการสมสู่กับคนที่ตนเองรักและแต่งงานด้วยอีกประการหนึ่ง กรณีสามี-ภรรยาที่แม้จะแต่งงานกันตามระเบียบของสังคม แต่หากเป็นการแต่งงานด้วยสาเหตุอื่นนอกเหนือจากความรัก แม้ทั้งคู่จะมีแรงปรารถนาทางเพศต่ออีกฝ่ายและยินยอมที่จะประกอบกิจกรรมสมสู่ระหว่างกันภายหลังการแต่งงานก็ตาม หากได้ทำให้ความสมบูรณ์ของพฤติกรรมทางเพศของทั้งสองเกิดขึ้นได้ไม่ เพราะทั้งคู่ขาดองค์ประกอบหลักอีกประการหนึ่งคือความรักระหว่างเพศที่มีต่อกัน และเมื่อพิจารณาถึงเป้าหมายที่แท้จริงของธรรมชาติการมีเพศสัมพันธ์ตามแนวคิดของฟรอยด์ จึงทำให้คำว่าพฤติกรรมทางเพศที่ปกติถูกตีกรอบไว้เฉพาะการสมสู่ระหว่างชายหญิงที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์และเป็นการสมสู่แบบเสถียรทางช่องคลอดของฝ่ายหญิงด้วยอวัยวะเพศของฝ่ายชายเท่านั้น

จะเห็นได้ว่ามนุษย์ถูกยกย่องและพยายามที่จะสร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่นให้แตกต่างไปจากสัตว์ทั่วไปด้วยข้อกำหนดที่จำกัดพฤติกรรมของตนเองให้กับกลุ่มตนเอง แม้ในความจริงมนุษย์ก็มีความต้องการและจำเป็นในการที่จะต้องประพฤติปฏิบัติในกิจกรรมพื้นฐานของสิ่งมีชีวิตที่มีได้แตกต่างไปจากสัตว์ การเชิดชูความเป็นมนุษย์ให้มีลักษณะที่แตกต่างไปจากสัตว์ได้รับการตอกย้ำผลิตซ้ำ และขานรับจากนักคิด นักปราชญ์สืบเนื่องต่อกันมา ไม่ว่าจะเป็น เอ็มมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant) ที่กล่าวว่ามนุษย์กับสัตว์มีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัดในเรื่องของจุดมุ่งหมายของการกระทำ เมื่อจุดมุ่งหมายของการกระทำของสัตว์เป็นไปเพื่อสนองตอบต่อความต้องการ

ตามธรรมชาติ (inclination) แต่จุดมุ่งหมายในการกระทำที่ถูกต้องของมนุษย์คือ การกระทำตามหน้าที่ ซึ่งเป็นจุดประสงค์ที่เหนือกว่าเพียงการตอบสนองโดยหลักของธรรมชาติตามที่พบในสัตว์ทั่วไป คำานท์อธิบายในเรื่องเพศสัมพันธ์ว่า ไม่ใช่ความปรารถนาตามธรรมชาติที่มนุษย์คนหนึ่งมีต่อมนุษย์อีกคนหนึ่งในฐานะที่เป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่เป็นความปรารถนาตามธรรมชาติที่มีต่อเรื่องเพศของอีกฝ่ายหนึ่ง กล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ ปรารถนาที่จะมีกิจกรรมทางเพศกับอีกฝ่ายหนึ่ง ในฐานะเป็นสิ่งที่ถูกกระทำเพื่อตอบสนองอารมณ์เพศที่ตนมี ดังนั้น จึงเป็นการลดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ให้เหลือเพียงเรื่องเพศ ในขณะที่เดียวกัน ก็เป็นการลดคุณค่าของเรื่องเพศให้เหลือเพียงเป็นการสนองความปรารถนาตามธรรมชาติเท่านั้น ฉะนั้นความเป็นมนุษย์ของฝ่ายหนึ่งจึงมิได้เกี่ยวข้องกับอะไรกับความปรารถนาทางเพศของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเพศบนเรือนร่างของมนุษย์ต่างหากที่เป็นจุดหมายแห่งความปรารถนาทางเพศที่แท้จริง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ มนุษย์จึงใช้เพศของตนเป็นช่องทางที่จะก่อให้เกิดการกระตุ้น ชักจูง และโน้มน้าวอารมณ์เพศของฝ่ายตรงข้ามเพื่อให้นำไปสู่กิจกรรมทางเพศระหว่างกันที่สุดในที่สุด

คุณค่าของความเป็นมนุษย์จึงตกเป็นเรื่องรองไปจากเรื่องเพศ และเมื่อทั้งสองฝ่ายมีความปรารถนาทางเพศพวกเขาก็จะกระตุ้นความปรารถนาซึ่งกันและกันเพื่อนำไปสู่การเสกสรรค์ด้วยการสมสู่ ซึ่ง ณ เวลานั้น แต่ละฝ่ายได้กระทำการลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ของอีกฝ่ายหนึ่งลงให้เป็นเพียงเครื่องมือในการสนองตอบต่อความปรารถนาทางเพศตามธรรมชาติในระดับเดียวกันกับลักษณะตามธรรมชาติของสัตว์ (Kant, 1963: 162) เพราะฉะนั้นมนุษย์จึงมีหน้าที่ยกย่องคุณค่าของตนเอง (self-esteem) ซึ่งเมื่อมนุษย์สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่มีต่อตนเองได้อย่างถูกต้องก็จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่มีต่อผู้อื่นได้อย่างถูกต้องเช่นกัน เพศสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์จะไม่ใช่เป็นการลดคุณค่าหากเพศสัมพันธ์เกิดจากความต้องการของทั้งสองฝ่าย โดยไม่ลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ของอีกฝ่ายให้เหลือเพียงเรื่องเพศ และใช้เป็นเครื่องมือในการตอบสนองเพื่อการปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศของตน

ในหนังสือ *Being and Nothingness* (Sartre, 1976) ของฌอง ปอล ซาทร์ (Jean-Paul Sartre) ได้อธิบายความปรารถนาทางเพศของมนุษย์ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของความพยายามที่ไม่สิ้นสุดของสำนึกที่สัมพันธ์กับการมีอยู่ของตัวตนของผู้อื่น ซึ่งความพยายามนั้นดูเหมือนจะไม่มีทางที่จะประสบผลสำเร็จได้โดยง่าย เพราะเป็นความพยายามที่มนุษย์คนหนึ่งปรารถนาจะรวมเอา

มนุษย์อีกคนหนึ่งให้เข้ามาอยู่ร่วมในโลกของตนเองโดยให้อยู่ในฐานะที่เป็นองค์ประธาน (subject) เช่นเดียวกับตน นั่นแสดงว่า เราได้จัดวางบุคคลอื่นไว้ในสถานภาพของการเป็นสิ่งที่ถูกมุ่งหมาย (object) จากตัวเรา ในขณะที่เดียวกันเราก็พยายามจัดวางให้บุคคลนั้นเข้ามาอยู่ร่วมกับตัวเราในฐานะขององค์ประธาน (subject) ซึ่งมีตัวเราเป็นจุดมุ่งหมาย สิ่งที่เกิดขึ้นจากความพยายามที่ขัดแย้งกันก็คือ การที่ตัวเราลดค่าในความเป็นมนุษย์ของเขาลงเหลือเพียงเป็นสิ่งที่ถูกเรามุ่งหมาย ซึ่งตัวเขาก็จะไม่มีทางรับรู้ถึงความเป็นตัวเราได้ ในขณะที่เดียวกันตัวเราเองก็ถูกลดค่าลงกลายเป็นเพียงสิ่งที่ถูกมุ่งหมายสำหรับเขาเช่นกัน ซึ่งตัวเราก็จะไม่ได้อยู่ในสถานภาพที่จะรับรู้ถึงความรู้สึกของเขาได้ ผลสรุปสุดท้ายก็คือ ความล้มเหลวในการมีความสัมพันธ์ทางเพศ อันเป็นผลที่เกิดจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยโครงสร้างทางธรรมชาติของการมีกิจกรรมทางเพศ

แต่ในทางกลับกัน โทมัส เนเกล (Thomas Nagel) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ทางเพศจะสามารถบรรลุถึงจุดหมายได้ก็ต่อเมื่อทั้งสองฝ่ายที่มีกิจกรรมทางเพศสัมพันธ์ร่วมกันได้รับรู้ถึงอารมณ์ความปรารถนาทางเพศของกันและกัน โดยทั้งสองจะถูกกระตุ้นให้รับรู้ถึงความปรารถนาทางเพศของอีกฝ่ายหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันแต่ละฝ่ายก็ต้องแสดงความรู้สึกทางเพศของตนเพื่อให้อีกฝ่ายสามารถสัมผัสและรับรู้ถึงอารมณ์ความต้องการของตน เพศสัมพันธ์ที่บรรลุเป้าหมายได้จึงเป็นการปฏิบัติภารกิจที่ทั้งสองฝ่ายกระทำเพื่อให้เกิดความสำนึกถึงความรู้สึกทางเพศของกันและกัน (Nagel, 1980: 80 - 81) เพราะฉะนั้นการสำเร็จความใคร่โดยมีพฤติกรรมการแอบดู (voyeurism) หรือการอวดอวัยวะเพศ (exhibitionism) จะไม่ถือว่าเป็นความสัมพันธ์ทางเพศที่สมบูรณ์ เพราะเป็นกิจกรรมทางเพศที่มีความสำนึกผู้ฝ่ายเดียว

โรเบิร์ต โซโลมอน (Robert Solomon) มองเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ว่ามีความหมายที่แฝงฝังอยู่มากกว่าที่จะมีข้อข่ายเป็นเพียงการสื่อสารระหว่างบุคคลต่างเพศ โดยมีกระบวนการใช้ร่างกายเป็นช่องทางในการกระตุ้นให้เกิดความปรารถนาและสัมผัสรับรู้ถึงแรงปรารถนาทางเพศของกันและกัน เพราะการรับรู้ถึงความปรารถนาทางเพศซึ่งกันและกันเป็นเพียงส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ทางเพศและเกี่ยวข้องเฉพาะความรู้สึกทางร่างกายเท่านั้น ทั้งที่การมีความสัมพันธ์ทางเพศเป็นเรื่องของการสื่อสารทางอารมณ์ระหว่างบุคคลสองฝ่ายด้วย ข้อสังเกตหนึ่งที่ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงก็คือ

“...ถ้าเรื่องเพศเป็นเพียงความสุขทางกาย เหตุใดการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคล
อื่นจึงสร้างความพึงพอใจได้มากกว่าการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง”

(Solomon, 1980: 96)

เพราะฉะนั้น เพศสัมพันธ์ที่สมบูรณ์แบบต้องมีส่วนประกอบของการสื่อสารทางอารมณ์
ระหว่างบุคคลทั้งสองฝ่ายด้วยเสมอ อันจะนำมาซึ่งความสุขและความพึงพอใจทางเพศที่สูงกว่า
การมีเพศสัมพันธ์โดยใช้เพียงร่างกายเป็นช่องทางในการสื่อความรู้สึกของกันและกันตามที่เคยเข้าใจ
เพราะการกระทำเช่นนั้นเป็นการมีกิจกรรมเพศสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องและสมบูรณ์แบบนั่นเอง พิจารณา
จากแนวคิดที่กล่าวมา พบว่า ทั้งเนเกลและโซโลมอนให้ความสำคัญกับการสำนึกถึงความรู้สึก
ของคู่สมรสของตนเอง เพื่อการประกอบกิจแห่งการมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้องและสมบูรณ์ เพศสัมพันธ์
จึงต้องเป็นการสมรสที่ทั้งสองฝ่ายมีสำนึกรู้ตลอดเวลาว่าคู่ร่วมเพศของตนมีคุณค่า ความเป็นมนุษย์
เช่นเดียวกับตน มิใช่เป็นเพียงวิถีทางในการนำไปสู่การตอบสนองความปรารถนาทางเพศของตนแต่
ฝ่ายเดียว

แนวคิดที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นไม่ว่าจะเป็นปรัชญาของคริสต์ศาสนา แนวความคิดของ
ฟรอยด์ ค้านท์ เนเกล และโซโลมอนล้วนแต่มุ่งเน้นถึงการยกย่อง เชิดชู และมุ่งสร้างอัตลักษณ์
ของการมีเพศสัมพันธ์ของมนุษย์ให้มีความแตกต่างไปจากการสมรสของสัตว์ เพื่อให้มีความหมายที่
ทรงคุณค่ามากกว่าเป็นสิ่งที่จะอธิบายด้วยกรอบคิดว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อการสนองตอบและ
ลดความต้องการทางร่างกาย ภายใต้เงื่อนไขที่มีเส้นแบ่งระหว่างพฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติของ
สิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์กับคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นสัตว์ที่พยายามสร้าง
อาณาเขตด้วยการให้ความหมายของพฤติกรรม เพื่อความแตกต่างเป็นเขตคั่นแบ่งแยกตัวเองออก
จากสัตว์ชนิดอื่นด้วยสิ่งที่เรียกว่า “ความเป็นมนุษย์” (humanity) หรือ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”
(human dignity) แล้วใช้ความเป็นมนุษย์หรือศักดิ์ศรีของมนุษย์ที่สร้างขึ้นนี้เป็นเครื่องชี้วัดและ
เตือนใจให้มนุษย์ตระหนักถึงความพิเศษของตนที่แตกต่างจากสัตว์อื่น เกิดความภาคภูมิใจและ
ยอมปฏิบัติตามข้อกำหนดของเครื่องชี้วัดแม้ในบางครั้งจะเป็นการสร้างกรอบและลิดรอนเสรีภาพที่
ตนมีอยู่ก็ตาม ซึ่งในประเด็นของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ยังเป็นเรื่องที่ถกเถียง ได้แย้ง และนำไป
ความสนใจ ว่าสิ่งนี้มีอยู่จริงหรือเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์อื่น (ศึกษาได้ใน ไชยันต์ ไชยพร,
2541: 4 - 29)

ในอีกแง่หนึ่ง อัลัน โกลด์แมน (Alan H. Goldman) มองความปรารถนาทางเพศ (sexual desire) ว่า “เป็นความต้องการของบุคคลหนึ่งที่จะมีความสัมพันธ์กับร่างกายของผู้อื่น เพื่อความพึงพอใจแก่ตนเอง โดยมีกิจกรรมทางเพศ (sexual activity) เป็นวิถีทางในการเติมเต็มต่อแรงขับของความปรารถนาทางเพศนั้น” (Goldman, 1996: 89) นั่นหมายความว่า โดยเนื้อแท้ของการมีเพศสัมพันธ์ของมนุษย์มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ความเปลือยเปลีนทางร่างกายจากการได้ระบายความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับเรือนร่างของผู้อื่น ฉะนั้นเพศสัมพันธ์จึงเป็นวิธีการเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย โดยมีความสุขทางเพศที่เกิดขึ้นจากการได้ใช้เรือนกายประกอบกิจทางเพศเป็นเป้าหมายที่แท้จริง เพียงแต่มนุษย์ส่วนมากถูกหล่อหลอมจนมีความเชื่อพื้นฐานว่า การมีความสัมพันธ์ทางเพศเพื่อความสุขทางร่างกายเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรม มนุษย์จึงเลือกที่จะใช้การสร้างคำอธิบายให้กับการมีเพศสัมพันธ์เสียใหม่ โดยให้ความหมายมากกว่าเป็นการกระทำที่เกิดจากความต้องการของร่างกาย เพื่อใช้หลบเลี่ยงความรู้สึกผิดที่เกิดขึ้นเมื่อตนเลือกที่จะประกอบกิจทางเพศสนองตอบตามอารมณ์ความต้องการ

เพราะฉะนั้นแท้จริงแล้ว การสมสู่จึงมีเป้าหมายหลักเพื่อการเสพสุขบนเรือนร่างของกันและกัน หาใช่เพื่อการสืบพันธุ์ ความรัก หรือการสื่อสารระหว่างกันแต่ประการใด การอ้างถึงเป้าหมายอื่นที่อยู่นอกเหนือไปจากการได้ตอบสนองเพื่อลดแรงขับแห่งกามตัณหาซึ่งเป็นความสุขทางกายอันได้มาจากการสมสู่เป็นเป้าหมายหลัก จึงเป็นเพียงการเสแสร้งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นม่านคลุมความจริงของกิจกรรมทางเพศที่ตนปฏิบัติ ฉะนั้นหากมนุษย์จะมีความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ได้มาซึ่งความสุขจากการสมสู่โดยตรงจึงไม่เป็นเรื่องที่จะกล่าวอ้างหรือตีตราให้เป็นการกระทำที่ผิดปกติแต่อย่างใด แต่จะเป็นเรื่องผิดปกติกว่าหากเราจะคิดและมีฐานความเชื่อว่า การสมสู่เพื่อเสพสุขระหว่างกันเป็นเรื่องผิดปกติ ทั้งที่พฤติกรรมการสมสู่มีการปฏิบัติกันอย่างปกติทั่วไปในสังคม

หากนำพฤติกรรมทางเพศที่ถูกจัดประเภทว่าเป็นพฤติกรรมที่ผิดปกติโยงเข้ากับเรื่องของจริยธรรม ยิ่งทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า พฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติกับพฤติกรรมทางเพศที่ผิดจริยธรรมเป็นคนละเรื่องคนละประเด็นกัน เพราะหากพิจารณาผ่านกรอบแห่งจริยธรรมในกรณีข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่าการแสดงพฤติกรรมทางเพศใดก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมย่อมเป็นความชอบธรรมที่จะประณามว่าพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมที่ผิดหลักจริยธรรมอันดีงามของมนุษย์ แต่ที่กล่าว

มากก็เป็นเพียงการแสดงว่า นั่นเป็นการกระทำที่ผิดจริยธรรมที่สังคมส่วนใหญ่ยึดถือเท่านั้น มิได้มีผลทำให้เกิดความผิดปกติทางเพศแต่อย่างใด (Goldman, 1996: 98) พฤติกรรมทางเพศที่ถูกจัดให้อยู่ในปริมนทลของคำว่าผิดปกติกับพฤติกรรมทางเพศที่อยู่ในขอบข่ายของการผิดจริยธรรมจึงแยกจากกัน หากจะมีบ้างที่พฤติกรรมทางเพศบางอย่างอาจตกอยู่ภายใต้ขอบเขตทั้งความผิดปกติและผิดจริยธรรม แต่ถึงอย่างไรสองส่วนนี้ไม่ได้มีส่วนยึดโยงต่อเนื่องกันเลยเสียทีเดียว

การอธิบายถึงความสุขที่ได้จากการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกันอันเป็นความสุขที่เกิดขึ้นทางกายโดยแยกออกจากความสุขอันเกิดขึ้นจากสำนึกแห่งคุณค่าของความเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นความสุขทางใจที่ได้รับผ่านการมีสัมพันธ์ทางเพศ ได้รับการผลิตซ้ำจากงานเขียนในวงวิชาการทางจิตวิทยาโดยอัลเบิร์ต อิลลิส (Albert Ellis) นักจิตบำบัด หนึ่งในสมาชิกของสังคมวิชาการทางจิตวิทยา อิลลิสได้เสนอว่า ความรักมิได้เป็นสิ่งที่จำเป็นเสมอไปในการที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศ และการมีความสัมพันธ์ทางเพศโดยปราศจากความรักก็ไม่ใช่สิ่งผิด (Ellis, 1982: 81 - 82) เมื่อความต้องการทางเพศรวมทั้งการมีความสัมพันธ์ทางเพศเป็นเรื่องทางชีววิทยา เป็นพฤติกรรมทางร่างกายของสิ่งมีชีวิตที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ การประกอบกิจทางเพศด้วยการสมสู่จึงไม่ได้เป็นพฤติกรรมที่มีความเหนือกว่าหรือแตกต่างไปจากพฤติกรรมอื่นของมนุษย์หรือแม้แต่ของสัตว์โดยทั่วไป เพราะต่างก็เป็นเพียงพฤติกรรมหนึ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับสิ่งมีชีวิต

แต่เพราะมนุษย์พยายามที่จะปฏิเสธความปกติของพฤติกรรมทางเพศ จึงต้องสร้างชุดความจริงขึ้นมาเพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าและอธิบายด้วยความหมายใหม่กับพฤติกรรมการสมสู่ให้เหนือกว่าการเป็นเพียงกิจกรรมทางเพศที่ไม่ได้มีอะไรแตกต่างไปจากพฤติกรรมอื่นของร่างกาย นอกจากนี้มนุษย์ยังมีการหยิบโยงอ้างความสัมพันธ์ให้เกิดการเกี่ยวเนื่องระหว่างกิจกรรมทางเพศกับชุดความจริงเชิงนามธรรมที่ได้รับการยอมรับและสร้างคุณค่าชุดอื่นในลักษณะของการสอดประสานให้เกิดคุณค่าทางจิตใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องความรัก โดยเสนอว่าการมีความสัมพันธ์ทางเพศที่มีคุณค่า ถูกต้อง และสมบูรณ์แบบต้องเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมาโดยที่หญิงชายคู่ร่วมประกอบกิจทางเพศมีความรักกันชั่วสาวเป็นพื้นฐานมาก่อน จากการสร้างคุณค่าให้แก่การกระทำโดยวิธีการผลิตชุดคำอธิบายที่มีลักษณะเป็นการยกย่อง เชิดชู ให้เกิดความแตกต่างเป็นอัตลักษณ์ ย่อมก่อให้เกิดการเหยียบย่ำ ลดค่าแก่การกระทำอื่นที่อยู่นอกขอบเขต ซึ่งเท่ากับว่าการมีเพศสัมพันธ์ที่มีมูลเหตุอื่นใดนอกเหนือจากการมีความรักกันชั่วสาวเป็นรากฐานจึงเป็นการกระทำที่ต่ำต้อย ผิดบาป

และขาดหายเกินกว่าสังคมจะให้การยอมรับถึงคุณค่าในการกระทำได้ ผลก็คือสังคมปฏิเสธการให้พื้นที่กับการมีเพศสัมพันธ์สำหรับคู่ร่วมรักที่ยังมิได้เกิดความรักระหว่างกัน ทั้งที่ในความเป็นจริงปรากฏการณ์ของการเสพสุขทางเพศที่เกิดขึ้นในชายหญิงที่มีได้มีรากฐานมาจากความรักตามบรรทัดฐานของสังคมก็เป็นสิ่งที่พบเห็นได้เสมอมา

อิลลิสเห็นว่า สังคมไม่ควรปิดกั้นความสัมพันธ์ทางเพศที่ปราศจากความรัก เนื่องด้วยการมีความสัมพันธ์ทางเพศโดยปราศจากความรักนั้นก็สามารถนำมาซึ่งความสุขและความเพลิดเพลินให้แก่ผู้ประกอบกิจกรรมได้ แม้ทั้งคู่หรือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะมีได้มีความรักเป็นรากฐานแห่งการกระทำเลยก็ตาม และแม้สังคมจะให้การยอมรับและเปิดพื้นที่ให้กับการมีความสัมพันธ์ทางเพศที่ปราศจากความรัก ก็มิได้ทำให้พื้นที่ของความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศอันเกิดจากความรักนั้นหมดไป (Ellis, 1982: 81) นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้มนุษย์ได้เรียนรู้ จนอาจนำไปสู่การค้นพบได้ด้วยตนเองว่าความสัมพันธ์ทางเพศที่ประกอบไปด้วยความรักนั้นเป็นสิ่งที่มีความค่านำมาซึ่งความสุขที่มากกว่าก็เป็นได้ (วรกร สุตะบุตร, 2538: 27 - 29) จุดตัดของความขัดแย้งสามารถคลี่คลายลงได้บ้างหากเราเปิดใจยอมรับว่ามนุษย์เป็น “สิ่งมีชีวิตที่ยังมีความบกพร่อง” แทนที่จะปฏิเสธความไม่สมบูรณ์ของตนอันเกิดจากกรอบคิดที่สร้างฐานความเชื่อในอุดมคติว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีคุณค่าสูงส่งและสมบูรณ์แบบเหนือสิ่งมีชีวิตอื่นใด ทั้งที่ความเป็นจริงมนุษย์ก็ยังมีพฤติกรรมร่วมหลายประการที่ไม่ได้มีความแตกต่างไปจากสัตว์ในเนื้อหาสาระและไม่สามารถผลิตพฤติกรรมอื่นเพื่อการทดแทนได้ดีไปกว่าที่ต้องกระทำอยู่ สำหรับสังคมที่มนุษย์เป็นปัจเจกบุคคล มีหลายครั้งแม้จะไม่เสมอไปที่มนุษย์เลือกที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ที่ตนรักแทนที่จะเป็นผู้ที่ตนไม่ได้รัก อันเป็นการกระทำที่สังคมกระแสหลักให้ค่านิยามว่าเป็นสิ่งที่น่าพึงปรารถนาสำหรับมนุษย์ แต่นั่นก็ไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะกล่าวได้ว่า มนุษย์จำเป็นที่จะต้องกระทำเช่นนั้น (Ellis, 1982: 82) แม้มนุษย์จะเลือกให้การดำเนินตัวเองและ/หรือพยายามที่จะโยนยัดการกระทำของตนเข้ากับชุดของการอธิบายอื่น トラบที่รากฐานของความหมายในพฤติกรรมกรรมการสมสู่ของมนุษย์ยังมิได้ถูกทำลายลง ความขัดแย้งในประเด็นความถูกต้องสมบูรณ์ของเพศสัมพันธ์โดยปราศจากความรักก็จะมีทางสิ้นสุดได้เลย

โกลด์แมนและอิลลิสมีความคิดร่วมกันที่สำคัญประการหนึ่งว่า แท้จริงของจุดประสงค์การมีเพศสัมพันธ์ของมนุษย์ก็คือ เพื่อการได้มาซึ่งความสุข ความเพลิดเพลิน และความพึงพอใจในเพศระหว่างกัน ความสุขที่ได้จากการประกอบกิจทางเพศจึงเป็นความเท่าเทียมที่ผู้ร่วมกามกิจทั้งคู่พึงจะได้รับและตกตวงจากกันและกัน มิใช่ใครคนใดคนหนึ่งจะผูกขาดและมุ่งแสพสุขสนองความปรารถนาเพียงเพื่อตนแต่เพียงผู้เดียว การร่วมสัมพันธ์ทางเพศจึงจำเป็นที่จะต้องเป็นไปด้วยความเต็มใจและปรารถนาที่จะได้รับความสุข ความเพลิดเพลินในเพศที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย

แม้ข้อถกเถียงถึงเป้าหมายในพฤติกรรมการสมสู่ของมนุษย์ว่าเป็นไปเพื่ออะไรจะยังคงดำเนินต่อไป ไม่ว่าจะเป็นชุดความคิดที่อธิบายว่าเป็นไปเพื่อการสืบพันธุ์ ชุดความคิดที่ว่าเป็นไปเพื่อการได้เสพสุขในเพศระหว่างกัน ชุดความคิดที่ใช้ทั้งสองเป้าหมายร่วมเป็นกรอบในการอธิบาย หรือชุดความคิดที่ใช้กรอบคิดอื่นเข้ามาเกี่ยวโยงเชื่อมต่อการอธิบาย เช่น ความรัก ความสำนึกในคุณค่าความเป็นมนุษย์ การซึมซับและการสื่อสารระหว่างกัน และ/หรือการแต่งงานตามบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งประเด็นที่เกี่ยวกับความรัก ความปรารถนาทางเพศ การแต่งงาน การมีเพศสัมพันธ์ และความสุขทางเพศล้วนแต่มีผลสืบต่อ เกี่ยวเนื่อง และซ้อนทับซึ่งกันและกัน ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากวัฒนธรรมอันเป็นวาทกรรมที่มนุษย์กำหนดขึ้น (Hoebel and Weaver, 1979: 368) ซึ่งคอยควบคุมรูปแบบการแสดงออกทางเพศเพื่อสร้างอัตลักษณ์แห่งมนุษย์ผู้มีอารยะ แต่ไม่ว่าจะอธิบายผ่านชุดความคิดใดก็ตาม ก็ยากที่จะปฏิเสธได้ว่า พฤติกรรมการสมสู่ของมนุษย์มีอาจอุบัติและดำเนินไปได้อย่างเป็นอิสระจากความสุขทางเพศที่เกิดจากการประกอบกิจทางเพศโดยสิ้นเชิง เพราะความปรารถนาทางเพศและความสุขที่ได้จากการมีกิจกรรมทางเพศเป็นสิ่งที่เกิดมาพร้อมกับธรรมชาติของมนุษย์ การร่วมเพศจึงเป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์ผู้มีชีวิตเช่นสัตว์ที่มีชีวิตทั่วไป

มนุษย์ร่วมเพศเพื่อความสุขทางเพศจึงเป็นสิ่งที่มิอาจปฏิเสธได้ เพราะการสมสู่มีจุดประสงค์ในความพึงพอใจทางเพศเป็นเบื้องต้นแรก (Beals and Hoijer, 1971: 381) การอ้างสำนึกแห่งคุณค่าความเป็นมนุษย์หรือความรักระหว่างผู้ร่วมประกอบกามกิจจึงเป็นเพียงสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อจุดประสงค์อื่นนอกเหนือไปจากการสมสู่ระหว่างกัน หรือแม้หากจะมีก็เป็นเพียงองค์ประกอบร่วมของการมีเพศสัมพันธ์ที่นอกเหนือไปจากความสุขทางเพศที่เกิดขึ้นจากการมีพฤติกรรมทางเพศ

อันเป็นองค์ประกอบหลัก สำนึกรู้ของมนุษย์ที่เกิดขึ้น ณ ห้วงเวลาขณะปฏิบัติภารกิจ คือ ความสุข ความพึงใจ และความหลุดพ้นในเพศรส แต่เนื้อแท้แห่งความสุขบนเรือนร่างที่เป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติของมนุษย์กลับถูกเคลือบเทาและบิดเบือนด้วยข้อห้ามมากมายเพื่อสร้างชุดความคิดเรื่อง วัฒนธรรมและการเป็นมนุษย์ผู้มีร่างกายและจิตใจถึงซึ่งความเป็นอารยะ จนทำให้ผู้ที่มีพฤติกรรมทางเพศที่ขัดแย้งหรือฝ่าฝืนข้อห้ามแม้จะอยู่ในกรอบอิสระแห่งกฎของธรรมชาติกลายเป็นบุคคล แปลกแยกหรืออาจกลายเป็นผู้หมดคุณค่าความเป็นมนุษย์ไปเลย ข้อห้ามทางเพศจึงถูกกำหนดขึ้น และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม และหนึ่งในข้อห้ามที่ถือว่าเกือบทุกสังคมในปัจจุบัน ยึดถือเป็นข้อห้ามที่แข็งแกร่งคือ การห้ามมีเพศสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใกล้ชิดทางสายเลือด (incest taboo) แต่ในความเป็นจริง ข้อห้ามนี้ก็หาได้รับการตอบรับและปฏิบัติตามโดยปราศจากการขัดขืนของสมาชิกในสังคมไม่ ตรงกันข้ามอาจกล่าวได้ว่าในทุกสังคมมีปฏิบัติการของการฉีกกฎต่อต้านขัดขืน และไม่ปฏิบัติตามอยู่ตลอดมา ทั้งที่เป็นข้อห้ามที่แข็งแกร่งมีบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนทั้งทางกฎหมายและบรรทัดฐานทางสังคม แต่นั่นก็หาได้ทำให้สมาชิกในสังคมที่ต่อต้านขัดขืนในข้อห้ามทางเพศนี้หมดสิ้นลงไปแต่อย่างใด

เพศสัมพันธ์ในสายเลือด

การผสมพันธุ์ เพศสัมพันธ์ และการสมรส มีลักษณะที่แสดงถึงความเกี่ยวเนื่องสืบต่อและมีบางส่วนที่ซ้อนทับจนดูเหมือนเป็นสิ่งเดียวกัน แต่หากแยกพิจารณาอย่างละเอียดก็จะพบว่ามี ความแตกต่างกันในหลายส่วน เมื่อการผสมพันธุ์ (mating) หมายถึงการร่วมเพศระหว่างบุคคลต่างเพศ โดยใช้อวัยวะเพศของฝ่ายชายสอดใส่ในอวัยวะเพศของฝ่ายหญิง เพศสัมพันธ์ (sexual relationship / intercourse) หมายถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลโดยมีความปรารถนาทางเพศเป็นแรงขับให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งอาจเป็นการสัมผัสเพียงร่างกายระหว่างกันเพื่อให้บรรลุ ความพึงพอใจทางเพศ เป็นการลดแรงขับทางเพศที่เกิดขึ้น ไปจนถึงอาจมีการผสมพันธุ์ระหว่างกัน จะเห็นได้ว่า เพศสัมพันธ์มีขอบเขตของความหมายที่กว้างกว่าการผสมพันธุ์ แต่ทั้งสองมีลักษณะร่วมอย่างหนึ่งก็คือ เป็นการกระทำเพื่อแสวงหาความสุขทางเพศเป็นหลัก ในขณะที่การสมรส (marriage) หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างหญิง-ชาย ซึ่งแม้จะมีพฤติกรรมบางอย่าง ซ้อนทับกับการผสมพันธุ์และเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะในเรื่องการร่วมกิจกรรมทางเพศเพื่อการแสวงหาความสุขทาง

เพศของมนุษย์ แต่การสมรสยังมีหน้าที่ทางสังคม (social functions) ที่สำคัญว่า เรื่องทางเพศหลายประการ (ประสิทธิ์ สวัสดิ์ญาติ, 2533: 5 - 6) อันเป็นผลมาจากการสรรค์สร้างวัฒนธรรมของมนุษย์จนเกิดเป็นข้อกำหนดที่มีทั้งข้อห้ามและข้อปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อเป็นการควบคุมพฤติกรรมทางเพศของคนในสังคม และในขณะเดียวกันก็ต้องดำรงความเป็นกลุ่มของสังคมไว้ให้ได้

แม้การสมรส เพศสัมพันธ์ และการสมรสจะมีความแตกต่างกันในรายละเอียด แต่สำหรับการสมรสกับเพศสัมพันธ์นั้นดูเหมือนจะถูกใช้ในกรอบความหมายที่ไม่แตกต่างกันมากนัก จนบางครั้งอาจใช้แทนกันได้เพราะทั้งสองพฤติกรรมมีรากฐานของพฤติกรรมที่เกิดจากแรงขับทางเพศเพื่อตอบสนองและสร้างความสุขจากเพศรส จะต่างกันบ้างเพียงวิธีการแห่งการแสวงหาความสุขทางเพศเท่านั้น แต่เมื่อเปรียบเทียบกับการสมรสแล้ว การสมรส/เพศสัมพันธ์มีลักษณะที่แตกต่างไปจากการสมรสอย่างมาก แม้จะมีลักษณะร่วมของพฤติกรรมในบางเรื่อง แต่ที่แตกต่างกันอย่างมากที่สุดก็คือ การสมรสเป็นเรื่องของกระบวนการทางสังคมที่มีเรื่องของวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมาก จึงอาจกล่าวได้ว่า หากการสมรสขาดส่วนประกอบของวัฒนธรรมเสียแล้ว การสมรสก็จะตกอยู่ภายใต้ปริณิณทลของการสมรส/เพศสัมพันธ์

รูปแบบของการสมรส สามารถจัดแบ่งเป็น 2 รูปแบบ (Kingsley, 1966: 415) โดยใช้กรอบคู่สมรสของสมาชิกในเชื้อสายวงศ์วาน กล่าวคือ

1. Exogamy การสมรสนอกกลุ่ม จะมีลักษณะให้สมาชิกภายในกลุ่มไปหาคู่สมรสที่เป็นสมาชิกในกลุ่มเชื้อสายวงศ์วานอื่น
2. Endogamy การสมรสภายในกลุ่ม จะมีลักษณะตรงข้ามกับการสมรสนอกกลุ่ม นั่นคือ ให้สมาชิกภายในกลุ่มเชื้อสายวงศ์วานเดียวกันสมรสกันเอง

การสมรสนอกกลุ่ม เป็นกฎทางสังคมที่มักถูกอธิบายด้วยเหตุผลว่า เพื่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นทางสังคม (social integration) จากการแผ่ขยายความสัมพันธ์โดยอาศัยการสมรสเป็นเครื่องมืออันจะก่อให้เกิดมิตรภาพกับกลุ่มชาติพันธุ์หรือสังคมอื่น แม้ในช่วงหลังจะมีการนำองค์ความรู้เรื่องพันธุกรรม (genetics) เข้ามาอธิบายเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับข้อกำหนดรูปแบบการสมรสนอกกลุ่ม แต่การอธิบายด้วยเหตุผลนี้เป็นการอธิบายภายใต้กรอบความคิดของความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นภายหลังการเกิดข้อกำหนดทางสังคมเกี่ยวกับข้อห้ามและข้อปฏิบัติ

ทางการสมรสจึงทำให้เกิดข้ออ่อนด้อยลงไป ส่วนการสมรสภายในกลุ่มที่มีข้อปฏิบัติให้สมาชิกสมรสกันเองภายในกลุ่มนั้น ที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนก็คือ การสมรสระหว่างลูกพี่ลูกน้อง (cousin marriages) ซึ่งมีการปฏิบัติกันในบางสังคม และมักมีส่วนสัมพันธ์กับการแลกเปลี่ยนพี่-น้องที่เป็นผู้หญิง (Fox, 1981: 208) การสมรสระหว่างลูกพี่ลูกน้องสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การสมรสกับลูกพี่ลูกน้องแนวขนาน (parallel-cousin marriages)

เป็นการสมรสระหว่างฝ่ายหญิงกับลูกพี่ชาย/น้องชายของพ่อ (ลูกชายของลุง/อา ฝ่ายพ่อ) หรือ ฝ่ายชายกับลูกพี่สาว/น้องสาวของแม่ (ลูกสาวของป้าหรืออา ฝ่ายแม่) สามารถพบได้ในสังคมของกลุ่มอาหรับ เช่น Kurds, Bedouin และ Semites (Hoebel, 1966: 339 - 340 และ Moore, 1961) การอธิบายถึงเหตุผลยังคงเป็นปัญหาที่คลุมเครือ เพราะแม้จะอธิบายผ่านระบบการตกทอดมรดก ว่าการสมรสแบบนี้จะช่วยในการรักษาทรัพย์สินของวงศ์ตระกูล (Rosenfeld, 1957) เนื่องจากจากในสังคมอาหรับ ภายหลังจากการสมรสฝ่ายหญิงที่สมรสจะต้องย้ายไปอยู่กับชายที่ตนแต่งงานด้วย แต่ก็จะถูกโต้แย้งว่า การสูญเสียทรัพย์สินจากการที่ฝ่ายหญิงจะต้องไปอยู่กับชายที่ตนแต่งงานด้วยนั้นก็เป็น การสูญเสียที่ไม่มาก เพราะศาสนอิสลามกำหนดให้ลูกสาวได้รับมรดกเพียงครึ่งเดียวของลูกชาย อีกทั้งการสูญเสียทรัพย์สินที่เกิดจากกรณีการแต่งงานของลูกสาวยังสามารถชดเชยได้จากการแต่งงานของลูกชายที่จะได้รับทรัพย์สินจากฝ่ายหญิงที่เป็นเจ้าสาวของบุตรชายตน หรือแม้จะมีการอธิบายเฉพาะกลุ่มสังคม เช่น สังคมของชาว Kurds ว่าที่ยอมให้มีการสมรสกับลูกพี่ลูกน้องแนวขนานเพื่อประโยชน์ในการสร้างอำนาจทางการเมือง โดยการสร้างความเป็นปึกแผ่นแก่กลุ่มญาติสายสกุล (lineage) ของตนเอง (Barth, 1954) แต่ก็ยังไม่มีเหตุผลรองรับเพียงพอที่จะยอมรับได้อย่างปราศจากข้อถกเถียงโต้แย้ง

2. การสมรสกับลูกพี่ลูกน้องแนวขวาง (cross-cousin marriages)

เป็นการสมรสระหว่างฝ่ายชายกับลูกสาวของพี่/น้องชายของแม่ (น้า/ลุง ฝ่ายแม่) เรียกว่าแนวขวางฝ่ายแม่ ฝ่ายชายกับลูกสาวของพี่/น้องหญิงของพ่อ (อา/ป้า ฝ่ายพ่อ) เรียกว่าแนวขวางฝ่ายพ่อพบในสังคมดั้งเดิมในทวีปแอฟริกา ยกเว้นพวกซูดาน (Sudanese) ส่วนในทวีปเอเชียพบได้ในหลายแห่งรวมทั้งในจีนโบราณ นอกจากนี้ยังพบมากในชนเผ่าดั้งเดิมของออสเตรเลียตอนเหนือ

และตอนกลาง สำหรับในทวีปอเมริกาเหนือพบในสังคมของพวกอินเดียนแดงที่อาศัยอยู่แถบตะวันออกเฉียงเหนือของทวีป (Murdock, 1949) สาเหตุของการสมรสแบบนี้ถูกอธิบายด้วยกรอบของการพึ่งพาและแลกเปลี่ยนสินค้า โดยเชื่อว่าการสมรสกับลูกพี่ลูกน้องแนวขวางจะช่วยส่งเสริมให้ครอบครัว เครือญาติมีความเป็นปึกแผ่นทางสังคมโดยหลักของการพึ่งพาอาศัย ฉะนั้นกลุ่มที่ต้องการเป็นพันธมิตรก็จะมีการแลกเปลี่ยนผู้หญิงกัน (Hoebel, 1966: 341 - 342) โดยเฉพาะเมื่อสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กันโดยการสมรสจนเกิดทายาทสืบต่อ ยิ่งทำให้ความเป็นพันธมิตรสามารถเกิดขึ้นได้อย่างมั่นคงยิ่งขึ้น

ไม่ว่าจะเป็นการสมรสรูปแบบภายในหรือภายนอกกลุ่ม ก็จะมีข้อกำหนดที่เป็นข้อห้ามการสมรสระหว่างบุคคลภายในสายเลือด ซึ่งเป็นญาติในครอบครัวเดี่ยว (nuclear family) เดียวกัน ข้อห้ามนี้จึงเป็นกฎข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องเพศโดยเฉพาะ (Fox, 1967) จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นข้อห้ามที่เป็นสิ่งสากล (universal human rule) (Murdock, 1949) จะมีข้อยกเว้นอยู่บ้างก็ในสังคมราชวงศ์ (dynastic incest) ในสมัยโบราณบางสังคมที่อนุญาตให้พี่น้องสามารถทำการสมรสกันได้ (sibling) เช่น พวกอินคา (Inca) แห่งเปรูที่ชนชั้นปกครองหรือราชวงศ์ถือปฏิบัติกัน สืบต่อจนเป็นเสมือนข้อปฏิบัติของชนชั้น เช่นเดียวกับในสังคมของชาวฮาวายและชาวฮีบปต์ (Hoebel, 1969: 334 และ McCurdy & Spradley, 1976: 96 - 97) ทั้งนี้เพราะกลุ่มที่ยึดถือแนวปฏิบัตินี้มีรากฐานความเชื่อเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นกลุ่มคนที่มีความพิเศษกว่าและเหนือกว่า พวกตนไม่ใช่คนธรรมดาสามัญ เจกเช่นคนในชนชั้นอื่นหรือกลุ่มที่แตกต่างไปจากตน ซึ่งมักเป็นความเชื่อว่ากลุ่มของตนมีเชื้อสายสืบต่อมาจากสวรรค์หรือเป็นกลุ่มบุคคลที่ถูกสร้างขึ้นจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือพระเจ้าด้วยเงื่อนไขหรือเป้าหมายที่พิเศษกว่า จากความแตกต่างของรากเหง้าแห่งเชื้อสายทำให้บุคคลที่มีความเชื่อแบบนี้เลือกที่จะสร้างกรอบปฏิบัติเรื่องการสมรสให้พี่น้องที่เกิดจากพ่อแม่เดียวกันสามารถและสมควรที่จะสมรสกัน เพื่อรักษาความสูงส่งและความบริสุทธิ์ของสายเลือดไว้ไม่ให้แปดเปื้อนจากการถูกสายเลือดอื่นที่ต่ำกว่ามาร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเผ่าพันธุ์ อันเป็นเครื่องแสดงถึงการทำลายความเป็นพระเจ้าในสายเลือดของตนเองลงไป อีกทั้งยังเป็นการรักษาอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจของครอบครัวไว้อย่างเหนียวแน่น

แม้ข้อห้ามการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างบุคคลร่วมสายเลือดจะมีข้อยกเว้นบ้างในบางสังคม และบางช่วงเวลา แต่โดยรวมก็เป็นที่ยอมรับกันว่าข้อห้ามนี้มีความเป็นสากล โดยเฉพาะในสังคม ยุคปัจจุบัน ข้อวิพากษ์ถึงความเป็นสากลจึงมิได้ถูกหยิบยกขึ้นมาถกเถียงมากเท่ากับประเด็น พัฒนาการของข้อห้าม และเป้าประสงค์ที่แท้จริงของข้อห้ามว่ามีเหตุมาจากอะไรหรือเพื่ออะไร

หนึ่งในหลายเหตุผลที่ถูกกล่าวอ้างถึงกำเนิดและพัฒนนาการของข้อห้ามการร่วมเพศกับ บุคคลร่วมสายเลือด คือ การยกเหตุผลอันมีรากฐานมาจากความเชื่อที่ว่า ในยุคสมัยหนึ่งมนุษย์ ยอมให้มีการทำลายทารกเพศหญิงที่เกิดขึ้นในสังคมโดยการฆ่าทิ้ง (McLennan, 1865) อันมีเหตุ มาจากมนุษย์ในยุคสมัยนั้นมีสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยความขัดแย้ง การต่อสู้ แข่งขัน และแย่งชิง ระหว่างกลุ่มได้อุบัติขึ้นในสังคมมนุษย์ จากความขัดแย้งทำให้การต่อสู้เพื่อความอยู่รอดเป็นสิ่งที่ ไม่อาจปฏิเสธได้ในทุกสังคมมนุษย์ และการทำให้กลุ่มมีศักยภาพในการต่อสู้มากขึ้นทางหนึ่ง นอกเหนือจากการมีกองกำลังที่เข้มแข็งมีนักรบที่เก่งกล้าในการต่อสู้ ก็คือการลดภาระการเลี้ยงดู สมาชิกในสังคมของตนเองที่ไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อการต่อสู้ให้มีจำนวนน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้สังคมสามารถทุ่มเทพลังเพื่อการต่อสู้ได้โดยปราศจากภาระอื่นเหนี่ยวรั้งความเข้มแข็งทาง กองกำลัง

ทารกเพศหญิงจึงเป็นเป้าหมายสำคัญในการปลดเปลื้องภาระ และเป็นตัวถูกเลือกเพื่อนำเข้าสู่ปฏิบัติการลดส่วนประกอบของสังคมที่มีประโยชน์น้อยที่สุดสำหรับการอยู่รอดของสังคม การทำลายทารกเพศหญิงจึงเป็นสิ่งที่ได้รับการปฏิบัติจากมนุษย์ในยุคนั้น แต่การทำลายทารกเพศหญิงก็ส่งผลกระทบต่อสังคมในเวลาต่อมา เพราะสุดท้ายหญิงสาวในกลุ่มสังคมของตนก็มีจำนวน ลดลงจนกลายเป็นส่วนประกอบทางสังคมที่ขาดแคลน ในขณะที่สมาชิกที่เป็นเพศชายมีจำนวนมาก ความไม่สมดุลระหว่างเพศทำให้ผู้ชายต้องไปแสวงหาผู้หญิงจากสังคมอื่น แม้ต่อมาการทำลายทารกเพศหญิงจะมีการปฏิบัติลดน้อยลง ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลที่การขัดแย้งต่อสู้ระหว่างสังคมมี ลดน้อยลงหรือเพราะต้องการเพิ่มจำนวนสมาชิกในสังคมที่เป็นเพศหญิงให้มากขึ้นเพื่อให้สอดคล้อง กับความต้องการของสังคมที่เต็มไปด้วยผู้ชายก็ตาม แต่เพราะการหาผู้หญิงจากนอกกลุ่มมาเป็น คู่ครองของตนมีการปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนานจนกลายเป็นธรรมเนียมที่มนุษย์ยึดถือ และก่อให้เกิดเป็นข้อห้ามการสมรสกับคนในกลุ่ม พร้อมกับการส่งเสริมให้เกิดการสมรสกับบุคคลที่อยู่นอกกลุ่มของตนเอง จึงทำให้การสมรสกับหญิงนอกกลุ่มได้รับการปฏิบัติต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากการอธิบายผ่านกรอบความขัดแย้งระหว่างมนุษย์จนเป็นเหตุให้เกิดการทำลาย ทารกเพศหญิงแล้ว ในทางจิตวิทยาแนวจิตวิเคราะห์ได้อธิบายผ่านรากฐานความเชื่อของความต้อ เนื่องในเรื่องอำนาจการปกครองภายในครอบครัวที่มีการแย่งชิงกันระหว่างบิดาที่ครองอำนาจแต่มี แนวโน้มถดถอยลดน้อยลงเนื่องจากวัยที่เพิ่มขึ้นกับลูกชายที่อยู่ภายใต้อำนาจแต่กำลังเติบโตและ นับวันจะมีพลังกำลังเพิ่มมากขึ้น (Freud, 1938) ซึ่งในระยะแรกที่สังคมมนุษย์ยังมีขนาดเล็ก บิดา เป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในครอบครัว ผู้หญิงทุกคนในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นมารดา หรือบุตรสาวก็ตาม ล้วนตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบิดาแต่เพียงผู้เดียว สำหรับลูกชายที่เกิดจากบิดาแม้จะได้รับการเลี้ยงดู อยู่ร่วมในครอบครัวเหมือนกับลูกสาว แต่นั่นก็เป็นเพียงช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น เพราะเมื่อเขาเจริญวัย จนก้าวเข้าสู่วัยหนุ่มพวกเขาจะถูกขับไล่ออกจากครอบครัวที่ตนถือกำเนิดขึ้นมา เพราะบิดาผู้ทรง อำนาจสูงสุดในครอบครัวสังเกตเห็นได้ว่า ลูกชายที่โตเป็นหนุ่มมีพลังกำลังมากพอที่จะคานอำนาจจน ส่งผลให้ตนเองต้องสูญเสียอำนาจลงและเมื่อตนต้องสูญเสียอำนาจในการปกครองไปการสูญเสีย ผู้หญิงที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนก็จะเกิดตามมา เพื่อเป็นการป้องกันสิ่งที่จะเป็นปัญหา การขับไล่อีก ภายใต้วัยหนุ่มออกจากครอบครัวจึงเป็นวิธีการที่บิดาเลือก

แต่การป้องกันของบิดาด้วยวิธีการข้างต้นก็ไม่สามารถยับยั้งสิ่งที่บิดาไม่พึงปรารถนาได้ เพราะต่อมามีเมื่อบรรดาลูกชายที่ถูกขับไล่ออกจากครอบครัวสามารถรวมตัวกันได้ และด้วยกำลังที่ มากกว่า การต่อสู้เพื่อแย่งชิงอำนาจการปกครองในครอบครัวจากบิดาก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและ สามารถกระทำได้โดยไม่ใช่สิ่งยากแต่อย่างใด สุดท้ายเมื่อบิดาพ่ายแพ้ บรรดาลูกชายที่ร่วมกันต่อสู้ กับอำนาจเดิมก็ฆ่าบิดาของตนลงและกินเนื้อของบิดา แต่การกระทำทั้งหมดของบรรดาลูกชายผู้ที่ ได้ชื่อว่าเป็นผู้ชนะได้ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจไม่ ในทางตรงข้าม กลับส่งผลให้ลูกชายที่ก่อการ เกิดความสำนึกผิดและเสียใจในการกระทำของตน เพื่อเป็นการลดความรู้สึกผิดของตนบรรดาลูก ชายจึงตกลงเป็นข้อสรุปพร้อมกันว่า แม้พวกเขาจะมีสิทธิ์ในบรรดาผู้หญิงที่เคยเป็นกรรมสิทธิ์ของบิดา ในฐานะผู้ชนะ แต่พวกเขาก็จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้หญิงเหล่านั้น ข้อตกลงนี้ได้รับการปฏิบัติสืบต่อมา ใน หมู่ผู้ชายจนถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดเป็นข้อห้ามในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลร่วมสายเลือดและ ได้รับการปฏิบัติสืบต่อมา

อย่างไรก็ดี การอธิบายตามแนวคิดนี้ได้รับการถกเถียง ได้แย้งอย่างมาก เพราะเมื่อพิจารณาจากข้อเสนอล้วนแล้วจะเห็นได้ว่า เป็นความเชื่อที่ขาดหลักฐานอ้างอิงทางวิชาการ และจุดอ่อนที่สำคัญอย่างมากอีกประการหนึ่งก็คือ ข้อจำกัดที่ไม่สามารถอธิบายถึงกลไกที่ทำให้ลูกชายรู้สึกถึงความผิดในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป และกระบวนการของการถ่ายทอดความรู้สึกที่เกิดขึ้นรวมถึงข้อสรุปพร้อมที่ได้ทำการตกลงระหว่างกันว่ามี การส่งต่อสู่รุ่นหลังได้อย่างไร และเหตุใดกลุ่มชนรุ่นหลังจึงยอมรับและปฏิบัติสืบต่อตามข้อตกลงนั้น จากความคลุมเครือของเหตุผล หลักฐาน และการอธิบายของสมาคมศิษย์เกี่ยวกับข้อห้ามทางเพศที่หยิบยกและอ้างถึงอุบัติเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น ณ จุดหนึ่งของประวัติศาสตร์สังคมมนุษย์และมีการส่งต่อสืบทอดจนกลายเป็นข้อห้ามของพฤติกรรมทางเพศในยุคสมัยต่อมานั้น ทำให้การอธิบายด้วยกรอบทางจิตวิทยาที่กล่าวมาข้างต้นมีอำนาจในการอธิบายเชิงวิชาการอ่อนด้อยลงไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัวได้รับความสนใจและถูกนำมาใช้เป็นรากฐานของกรอบแนวคิดในการอธิบายถึงพฤติกรรมที่มีเพศสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในครอบครัวตั้งแต่ในช่วงปลายของคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 (Westermarck, 1894; Spiro, 1958. และ Wolf, 1966) สมาชิกภายในครอบครัวมีความผูกพันกันมากขึ้นเมื่อรูปแบบครอบครัวในสังคมมนุษย์เปลี่ยนผ่านเข้าสู่ครอบครัวเดี่ยว (nuclear family) ที่ประกอบไปด้วยพ่อ แม่ และลูกที่เกิดจากชายหญิงที่ร่วมอยู่กินกันฉันสามีภรรยา จากการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างใกล้ชิดสนิทสนมมากกว่าบุคคลอื่นในสังคมเป็นระยะเวลายาวนานทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันในฐานะบุคคลร่วมสายโลหิต จนทำให้ความปรารถนาทางเพศระหว่างกันไม่สามารถก่อตัวขึ้นได้ (Westermarck, 1894) และในที่สุดความรู้สึกแห่งความผูกพันอันพี่น้องที่สมาชิกภายในครอบครัวมีก็จะทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันที่จะต่อต้านการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติ เว้นแต่ในกรณีพ่อกับแม่ซึ่งเป็นคู่สามีภรรยา

การอธิบายข้อห้ามการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างบุคคลร่วมสายโลหิตผ่านกรอบความผูกพันใกล้ชิดของสมาชิกภายในครอบครัวเดี่ยวก็หาได้สร้างความกระจ่างในประเด็นที่เป็นข้อสงสัยได้อย่างปราศจากข้อถกเถียงไม่ เพราะหากความใกล้ชิดของสมาชิกภายในครอบครัวเดี่ยวจะก่อให้เกิดความผูกพันอันพี่น้องจนเบียดบังความปรารถนาทางเพศระหว่างกันและกลายเป็นรากฐานความรู้สึกที่ต่อต้านการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเดี่ยวแล้ว เหตุใดสังคมยังต้อง

สร้างข้อห้ามในสิ่งที่มีมนุษย์มิได้ปรารถนาที่จะกระทำ และหากความรู้สึกที่ต้องการมีเพศสัมพันธ์กับสมาชิกภายในครอบครัวเดียวกันเป็นสิ่งที่มิอาจเกิดขึ้นได้ด้วยเหตุผลของความใกล้ชิดผูกพันระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวจนก่อให้เกิดความรู้สึกต่อต้านในพฤติกรรมดังกล่าว แล้วทำไมการกระทำเช่นนั้นยังคงมีอุบัติการณ์ให้เห็นได้ในสังคมมนุษย์ที่เต็มไปด้วยระบบครอบครัวเดี่ยว

จากข้อกำหนดทางสังคมในประเด็นเรื่องข้อห้ามการสมรสหรือการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างบุคคลร่วมสายโลหิตประกอบกับความเป็นจริงทางสังคมทำให้เราต้องยอมรับว่า แม้สังคมจะมีข้อห้ามโดยใช้กรอบคิด ความเชื่อ สมมติฐานที่หลากหลายในการนำมาอธิบายเกี่ยวกับข้อห้ามดังกล่าว แต่ในสังคมก็หาได้ปราศจากพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างบุคคลร่วมสายโลหิตไม่ แม้ในสังคมปัจจุบันจะมีการกำหนดบทลงโทษผู้ฝ่าฝืน และไม่เปิดพื้นที่ให้การสมรสระหว่างบุคคลร่วมสายโลหิตสถาปนาตนเองจนเป็นที่ยอมรับของสังคมได้

แม้เราอาจจะกล่าวได้ว่าข้อห้ามการสมรสหมายถึงข้อห้ามการมีเพศสัมพันธ์ แต่เพราะการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกันไม่ได้เป็นเหตุนำไปสู่การสมรส หรือเป็นผลที่เกิดจากการสมรสเสมอไป (Selby, 1975) ทำให้การปฏิบัติตามข้อห้ามการสมรสมิใช่ข้อสรุปว่าจะยอมปฏิบัติตามข้อห้ามการมีเพศสัมพันธ์ เพราะแม้จะปฏิบัติตามข้อกำหนดของสังคมคือไม่มีการสมรสกัน แต่บุคคลที่ต่อต้านชัดเจนก็ใช้กิจกรรมทางเพศสัมพันธ์โดยปฏิเสธการนำพฤติกรรมนั้นเข้ามาอยู่ในกรอบของการสมรส เป็นช่องทางของการต่อต้านชัดเจน เพราะการปฏิเสธกรอบการสมรสเป็นการต่อต้านชัดเจนที่แสดงถึงความเป็นตัวตนที่เข้มแข็งกว่า จนสามารถอยู่ได้ในสังคมโดยไม่ยอมรับข้อกำหนดทางสังคมพร้อมกับการต้านกรอบกระแสของสังคมที่ตนเองอยู่อีกด้วย นั่นคือ นอกจากจะปฏิเสธแล้วยังมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการต่อสู้กรอบของสังคมกระแสหลักในขณะเดียวกัน นั่นแสดงว่า การมีข้อห้ามการสมรสระหว่างบุคคลร่วมสายโลหิต ไม่ได้เป็นเครื่องยืนยันว่าสังคมนั้นจะปราศจากการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างบุคคลร่วมสายโลหิต ซึ่งสอดคล้องกับความจริง ที่แม้สังคมจะมีวาทกรรมมากมายที่สร้างออกมาเพื่อผลิตซ้ำความเชื่อและสร้างพลังอำนาจในการปิดกั้นการกระทำที่สังคมกระแสหลักไม่ต้องการ แต่การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในครอบครัวที่เป็นบุคคลร่วมสายโลหิตก็ยังคงมีเกิดขึ้นในสังคมและไม่มีแนวโน้มว่าจะยุติลงได้อย่างสิ้นเชิงในอนาคตอันใกล้